LIBRARY
JUN 01 1982
STATE HISTORICAL SOCIETY OF WISCONSIN

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $12.00
Kanadoje $15.00
Kitur užsienyje $15.00
Pavienio egzemploriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 22 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, GEGUŽĖS [MAY] 28, 1982 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ 71-IEJI METAI

KRISLAI

Filmas "Missing"
Garbė Meksikai . . .
Naujoji premierė
Anglų šovinizmas

A. BARANIKAS

Jau kelintas mėnuo, kaip mūsų šalies kino-teatruose su dideliu pasisekimu rodomas filmas "Missing",—stiprus anti-fašistinis kūrinys, pusiau dokumentinis filmas, kuris atspindi tikrą įvykį.

Tai filmas apie jauną amerikietį anti -fašistą žurnalistą Charles Horman, kuris po fašistinės chuntos pučo Čilėje tapo nužudytas kartu su dešimtimis tūkstančių čiliečių (jis tada gyveno ir darbavosi Čilėje).

Filmas vaizduoja, kaip jo tėvas, New Yorko konservatyvus biznierius, atvyksta Čilėn, kad bandyti surasti savo sūnų. Jis nežino tikrovės, kad Charles jau negyvas, ir Amerikos ambasada tik **nusiduoda** padedanti jam rasti sūnų. Faktinai ambasadoje dirbą JAV žvalgybos vyrai puikiai žino, kad Charles nužudytas, nes jie patys nužudyme kooperavo su Čilės fašistais.

□

Filmas vaizduoja, kaip tėvas Hormanas laipsniškai pradeda prarasti pasitikėjimą ambasados pareigūnais, kaip jis laipsniškai pradeda suprasti, kad žiaurusis fašistinis pučas faktinai yra jo šalies, JAV, machinacijų padaras. Filmas labai autentiškas. Čilėje jo filmuoti, žinoma, nebuvo galima, bet Meksika davė leidimą filmavimui ir visame kame kooperavo su filmo autoriais. Garbė demokratinei Meksikai!

□

Jugoslavijos parlamentas išrinko naują krašto valdžios galvą Milka Planinc. Tai bene pirma kokios nors socialistinės šalies moteris premierė. Naujoji premierė, Kroatijos Komunistų partijos veikėja, pasižymėjo partizaninėse kovose prieš vokiškus okupantus ir fašistinius kroatų kvislingus ustašius. Ji labai populiari visoje Jugoslavijoje, ne tik jos gimtinėje Kroatijoje. Jugoslavai padarė gerą pasirinkimą.

□

New Yorke galima gauti Londono laikraščius ir laiks nuo laiko juos skaitau. Net stebėtina, kokia šovinistinė smarvė apėmė anglų spaudą, išskyrus pro-darbietišką "Guardian". kiti didlapiai, įskaitant "Times", "Telegraph" ir "Daily Mail", giliai pasinėrę į pro-karinę bombastiką. Jeigu nepažvelgtume į datas, galėtume manyti, kad tai laikraščiai iš 19-to šimtmečio Didžiosios Britanijos imperijos eros.

Bet yra ir opozicijos balsų. Apart minėto "Guardian", įtakingas savaitraštis "New Statesman" begailestingai kritikuoja valdžią ir jos imperialistinę politiką, vykusiai pašiepia ponią Thatcher, laivyno vadovus, torius, imperialistus . . . .

Komunistinis dienraštis "Morning Star" nepardavinėjamas New Yorke, bet mes galime būti tikri, kad jis kritikuoja karą.

□

Valstybės departmentas "yra tikras", kad derybos tarp Egipto ir Izraelio būs atnaujintos. Valstybės departmentui lengva būti tikram, nes tai juk jis tas derybas inscenizuoja. Bet ko iš tų derybų galima laukti? Esą, bus tariamasi apie "autonomiją" Vakariniame pakraštyje. Bet apie kokią autonomiją galima kalbėti, kuomet Begino valdžia tas okupuotas teritorijas atvirai aneksuoja?

Beje, palestiniečiai-arabai nori ne autonomijos po svetimu jungo, o **nepriklausomybės.**

JAV oro pajėgos pereitą savaitę Utah dykumose sėkmingai išbandė naujausios rūšies raketas. Tai viena iš tos rūšies vidutinio siekimo raketų, kuria JAV ketina dislokuoti eilėje Vakarų Europos kraštų.

BILLY GRAHAM IR TOLIAU STOVĖS UŽ TAIKĄ IR NUSIGINKLAVIMĄ

Billy Graham

New York. — Gegužės 19 d. čia įvykusioje spaudos konferencijoje populiarusis baptistų evangelistas Billy Graham pareiškė, kad jis ir toliau savo darbe ir pamoksluose kels taikos ir nusiginklavimo klausimus.

Tai buvo jo pirmasis susitikimas su JAV spauda jam sugrįžus iš kelionės po Europą, tame tarpe ir po šešių dienų, kurias jis praleido Tarybų Sąjungoje, dalyvaudamas Maskvoje vykusioje religijos darbuotojų taikos ir nusiginklavimo konferencijoje.

Prieš atvykdamas į New Yorką, Londone Billy Graham gavo Templeton prizą už progresą religijoje. Buckingham rūmuose tą premiją jam įteikė pats princas Pilypas. Ši premija neša ne tik garbę, bet ir $200 tūkstančių, kuriuos gavėjas sakė paskirsiąs kovai su badu ir evangelijos skleidimui. Premija įsteigta amerikiečio investicijų konsultanto John M. Templeton. Pirmoji premija 1973 m. yra tekusi Motinai Teresai, misijų darbuotojai Kalkutoje, Indijoje.

Dauguma reporterių klausinėjo evangelistą Graham, tikėdamiesi, kad jis atšauks savo pareiškimą, kurį jis padarė Maskvoje apie tikėjimo laisvę Tarybų Sąjungoje. Bet Billy Graham dar sykį jiems patvirtino, kad jis religijos laisvės tenai rado daugiau, nei tikėjosi. Jis sakė, kad, nors jis ir žinojo, jog tenai esama religijos persekiojimo, bet jis skyrė du dalykus—laisvę melstis ir religijos laisvę. Kiek tai liečia maldos laisvę, jis pabrėžė, kad šventovės ten turi tam tikrą laisvę laikyti pamaldas savo patalpose, jei yra laikomasi valstybės nustatytų įstatymų. Seimos gali melstis ir mokyti tikybos savo vaikus namie. Jis priminė, kad ir Amerikoje, pavyzdžiui, nėra galimybės tikybos dėstyti viešose mokyklose ar viešai melstis ar mokytojui viešai skaityti Bibliją.

Pasaulio jaunimo konferencija

Praga. — Čekoslovakijos sostinėje birželio 3-9 dienomis įvyks vienuoliktoji World Federation of Democratic Youth konferencija. Joje laukiama daugiau kaip 800 delegatų iš 130 kraštų. Delegatai atstovaus 270 organizacijoms, kurios bendradarbiauja su Federacija.

Savo programoje konferencija turi taikos išlaikymą, kovą prieš imperializmą ir kovą už socialinį progresą. Šis bus pats didžiausias jaunimo suvažiavimas nuo 1978 m., kada Havanoje, Kuboje, įvyko pasaulio jaunimo ir studentų festivalis.

Brussels. — Aštuonios valstybės iš Europos Bendrosios Rinkos nutarė neribotam laikui pratęsti ekonomines sankcijas prieš Argentiną už tai, kad ji panaudojo "agresiją", atsiimdama Malvinų-Falkland salas. Tos sankcijos reiškia draudimą prekiauti su Argentina. Nuo grupės atsimetė Airija ir Italija, kurios prekiauja su Argentina dideliu mastu. Todvi valstybės nėjo su grupe ir pereitą savaitę, kai sankcijos buvo prailgintos tik vienai savaitei.

Atidėjo žemės paskirstymą Salvadore

Washington. — Valstybės departamentas aiškina, kad jis gavęs užtikrinima iš Salvadoro Konstitucinės Asamblėjos, jog žemės paskirstymo planas bus vykdomas, nepaisant, jog Asamblėja pereitą savaitę ir nutarė laikinai atidėti to plano vykdymą vieno derliaus nuėmimo laikotarpiui.

Pagal planą apie 120-150 tūkstančių šeimų turėjo gauti žemės, kurią jos dirba kaip darbininkai ar nuomoja.

Prez. Reagan susirūpinęs tuo nauju įstatymu, nes, jei Salvadoro naujai išrinktoji valdžia nesilaikys ekonominių reformų, kurias ji yra pažadėjusi, Amerika negalės jos remti, nes Kongresas neskirs lėšų.

Caracas, Venezuela — Posėdžiavo Lotynų Amerikos kraštų vyriausybių atstovai, norėdami pasitarti dėl bendrų žygių prieš Britaniją. Jei britai ir toliau tęs karą dėl Malvinų-Falkland salų atsiėmimo iš Argentinos, manoma, kad Lotynų Amerikos valstybės gali nutraukti diplomatinius santykius su Britanija.

Čiups jaunuolius, kurie nesiregistravo draftui

Washington. — Selective Service System direktorius gen. Thomas K. Turnage pranešė, kad šiuo metu baigiami sudaryti sąrašai visų jaunuolių, kurie nesiregistravo draftui, kaip tai buvo įsakyta 1980 m. Pagal tą atgaivintą įstatymą visi jaunuoliai, 18 metų amžiaus, per 30 dienų laikotarpį turėjo registruotis paštuose.

Tie sąrašai bus pristatyti Teisingumo ministerijai, kuri užves bylą prieš jaunuolius, jei paaiškės, kad jie savanoriškai stengėsi drafto įstatymus pažeisti.

Gen Turnage apskaičiavimu apie 572 tūkstančiai jaunuolių išvengė registracijos, ir pirmoji 220 grupė bus teisiama. "Mes netikime, kad visi penki šimtai tūkstančių bus teisiami, bet manome, kad, kai pirmieji bus nuteisti, kiti patys pajudės registruotis", pareiškė jis. Nesiregistravusieji gali būti baudžiami kalėjimu iki penkerių metų ir $10 tūkst. bauda.

Brežnevo planas padidinti maisto gamybai

Maskva. — Čia įvykusiame ypatingame Komunistų Partijos Centro Komiteto posėdyje Tarybų Sąjungos vadovas Leonidas Brežnevas pateikė planą, kaip pagerinti maisto gamybą visoje šalyje.

To plano tikslas—sukurti agrikultūros sąjungas rajoniniu mastu, kad žemės ūkis, pramonės, transportas ir prekyba suderintų savo veiklą taip, kad būtų pagaminama daug ir aukštos kokybės maisto produktų ir jais pilnai aprūpinami vartotojai.

Brežnevas savo rašte nurodė įvairius trūkumus, kurie trukdo vartotojus aprūpinti pakankamu maisto kiekiu, ir priminė, kad dabar pats laikas susirūpinti tuo, nes negalima tikėtis importų iš užsienių. Jis kaltino, kad kai kurie užsienio vadovai iš grūdų prekybos bando daryti politiką. Žinoma, čia pirmoje eilėje jis turėjo galvoje JAV, kurios vienu metu buvo uždėjusios embargo grūdų pardavimui.

Knoxville, Tenn. — Čia vykstančioje tarptautinėje parodoje Saudi Arabija savo paviljone dalija brošiūras apie Artimuosius Rytus su žemėlapiu, kuriame visiškai nėra Izraelio. Vietos žydų vadai reikalauja, kad gubernatorius ir parodos vadovybė pareikštų dėl to viešą apgailestavimą, bet tie nesutinka to padaryti, nors ir nepritaria Saudi Arabijos nuomonei.

Britai atmetė popiežiaus kvietimą prie paliaubų

London. — Britų ministerė pirmininkė Margaret Thatcher atsakė neigiamai į popiežiaus kvietimą prie paliaubų su Argentina. Ji pareiškė, kad pirmiausia Argentinos kariuomenė, kuri jėga užėmė Malvinų-Falkland salas, turi pasitraukti, nes kitaip "agresorius būsiąs apdovanotas už karinę avantiūrą".

Pereitą savaitgalį popiežius Jonas Paulius II buvo pasiuntęs telegramas Argentinos prezidentui gen. Galtieri ir Britanijos premjerei Thatcher, ragindamas abi puses tuojau pat sudaryti paliaubas. Argentinos prezidentas atsakė sekmadienį ir tą kvietimą priėmė.

Šios mažai apgyventos Malvinų-Falkland salos, kurios anksčiau buvo tik ginčo objektu tarp Argentinos ir Britanijos, dabar jau karštų kovų centre. Britai deda visas pastangas jas atsiimti, ir abi pusės patyrė nuostolių žmonėmis ir laivais bei lėktuvais.

MILŽINIŠKOS DEMONSTRACIJOS TOKYO MIESTE PRIEŠ BRANDUOLINIUS GINKLUS

Vaizdas iš Japonijoje didžiausios demonstracijos prieš branduolinę ginkluotę. Civiliai, gulėdami Yoyogi parke, dramatizuoja savo opoziciją.

Tokyo. — Pereitą sekmadienį trijuose Tokyo miesto parkuose įvyko pačios didžiausios Japonijos istorijoje demonstracijos, nukreiptos prieš branduolinius ginklus. Policijos apskaičiavimu, demonstracijose dalyvavo apie 200 tūks. žmonių, bet demonstracijų rengėjai tvirtina, kad dalyvių buvę per 400 tūkst.

Yoyogi parke, kur vyko pačios gausingiausios demonstracijos, žmonės skandavo: "Kad nebūtų daugiau Hiroshimų! Kad nebūtų daugiau Nagasaki! Kad nebūtų daugiau aukų!" Hiroshima ir Nagasaki miestai II Pas. karo metu buvo atominių bombų aukomis ir Japonijoje žinomi pokario laikais kaip didžiausi protesto centrai prieš branduolinį ginklavimąsi.

Apie 12 tūkst. žmonių buvo susirinkę Tokyo mieste prie JAV ambasados rūmų ir reikalavo atsisakyti nuo branduolinio ginklavimosi. Kitoje vietoje, Ueno parke, vienu kalbėtojų buvo buvęs JAV senatorius ir 1972 m. prezidentinis kandidatas George McGovern. Jis buvo svečiu vienos taikos studijų organizacijos ir savo kalboje pabrėžė branduolinio nusiginklavimo būtinumą.

Visuose trijuose parkuose buvo rodomos nuotraukos iš Hiroshimos ir Nagasaki miestų bombardavimų ir jų aukų. Be to, specialiai išdidintos nuotraukos vaizdavo ir priešbranduolines demonstracijas Vakarų Europos miestuose.

Demonstracijas organizavo grupė organizacijų, kurių tarpe buvo ir Japonijos didžiausia darbo federacija Sohyo ir socialistų bei komunistų partijos. Demonstracijose buvo pasirodę ir Japonijos valdančiosios liberalų demokratų partijos nariai.

Ši demonstracija sutampa su Japonijos pasirengimu dalyvauti Jungtinių Tautų nusiginklavimo konferencijoje birželio mėn. viduryje. Japonijos premjeras Zenko Suzuki Jungtinėms Tautoms įteiks peticiją prieš branduolinius ginklus. Po ta peticija norima surinkti 30 milijonų parašų. Jau dabar turima 25 milijonai. Japonijos premjeras, kuris birželio 4-6 dienomis dalyvaus Paryžiuje viršūnių ekonominėje konferencijoje, po to tiesiai pasuks į New Yorką dalyvauti JT nusiginklavimo konferencijoje.

TRUMPAI IŠ VISUR

Cairo. — Irako prezidentas Saddam Hussein, kuris pradėjo akciją už diplomatinių santykių nutraukimą su Egiptu, kad tasai pasirašė taikos sutartį su Izraeliu, dabar sako, kad jis mielai priimtų Egipto kariuomenę, jei ji ateitų jam padėti kare prieš Iraną.

Berlin. — Afganistano prezidentas Babrak Karmal, kaip oficialus svečias, šešias dienas viešėjo Vokietijos Demokratinėje Respublikoje.

La Paz, Bolivia. — Buvęs Bolivijos vidaus reikalų ministras plk. Luis Arce Gomez patraukė į karo teismą JAV ambasadorių Edwin G. Corr už tai, kad tasai tvirtinęs, jog plk. Gomez esąs įsivėlęs į kokaino biznį. Paramilitarinė grupė "Suverenumas" apkaltino ambasadorių kariuomenės įžeidimu ir grasina ji nužudyti, jei jis trijų savaičių laikotarpyje neišvyks iš Bolivijos.

Washington. — Šia savaitę čia laukiama Amerikos Valstybių Organizacijos narių posėdžio, kurio prašė Argentinos atstovas pagal 1947 m. Rio sutartį. Ta sutartis įgalina tos organizacijos narį prašyt pagalbos karo atveju. Argentina dabar nori, kad ši organizacija jai padėtų kare prieš Britaniją. Pereitą sykį organizacija tik patvirtino Argentinos suverenumo teises į Malvinų-Falkland salas, bet nesiėmė akcijos. Be to, JAV su Kolumbija, Cile ir Trinidadu-Tobago susilaikė nuo balsavimo. Dabar Argentina nori karinės pagalbos.

Paryžius. — Prancūzijos prezidentas Francois Mitterrand aplankė tris Afrikos valstybes—Nigerį, Dramblio Kaulo Krantą ir Senegalą. Jis pažadėjo Prancūzijos pagalbą ekonominėje ir karinėje srityje anksčiau buvusioms Prancūzijos kolonijoms.

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor in chief

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $12.00	United States, per 6 months... $6.50
Canada, Lat. Amer., per year . $15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . $8.00
Foreign countries, per year ... $15.00	Foreign countries, 6 months ... $8.00

8,000 vienu šūviu . . .

Illinois valstijoje Peoria mieste esanti Caterpillar Tractor kompanija paskelbė, kad ji atleisianti iš darbo dar aštuonius tūkstančius žmonių, o anksčiau ji jau išmetė į bedarbių eiles net 9,500 darbininkų. Atrodytų, kad kuomet šalyje milijonai ir milijonai randasi be darbo, kokie devyni tūkstančiai mažai ką reiškia. Bet taip nėra,—nekalbant apie juos pačius ir jų šeimas (kas kartu reiškia bent 20,000 žmonių) toks aktas atsiliepia į daug didesnį skaičių žmonių. Septyniems tūkstančiams žmonių netekus darbo, tokiame mieste kaip Peoria visas ekonominis gyvenimas pradeda dar labiau šlubuoti. Bedarbiai neįstengia tęsti mokesnius už savo namus ir automobilius, jie mažiau perka visokių dalykų, nelanko restoranų, kino-teatrų. Laipsniškai kiti žmonės, kurie nieko bendro neturi tiesioginiai su traktorių fabriku, turi vis mažiau darbo: kirpėjai, automechanikai, virėjai, bartenderiai ir taip toliau.

Caterpillar kompanija turi fabrikų Illinois, Iowa, Wisconsin, Ohio, Pennsylvania, California ir Oregon valstijose. Iš viso tuose fabrikuose dirba (arba dirbo) virš 60,000 darbininkų. Jie visi priklauso UAW (automobilių darbininkų) unijai. Peoria fabriko UAW lokalo 974 prezidentas Jim O'Connor pareiškė:

"Vėl blogos žinios, vėl atleidinėjimai iš darbo. Mes užmokame dabar už klaidą, už tai, kad rėmėme Reaganą. Mes turime registruotiss, balsuoti, kad išmesti jį iš Baltojo namo . . . ."

Jim O'Connor ne vienintelis. Milijonai darbininkų, kurie laiku nepaklūso savo unijų vadovybių balso ir balsavo už Reaganą, dabar žino, kokią rimtą klaidą jie padarė. Beveik nėra abejonės, kad ateinančiuose rinkimuose republikonai nelaimės industrinėse Vidurvakarių valstijose, kur jie paskutiniu kartu triumfavo.

JAV ir Lotynų Amerika

Pačioje Reagano administracijoje vystosi nesutikimai apie JAV politiką Pietiniame Atlante. Kuomet konfliktas apie Malvinų (Falklando) salas išsivystė, JAV bandė laikytis neutralumo. Sekretorius Haigas, kaip mes žinome, skubinosi tai Londonan, tai į Buenos Airesą, dėjosi tarpininku. Bet ir per tą periodą užkulisiuose JAV pradėjo tyliai padėti britams. Iš vienos pusės Washingtonas deklamavo, kad jis nori sutaikinti "savo artimiausią talkininkę Europoje" ir "savo ilgametę talkininkę Lotynų Amerikoje". Iš kitos pusės Amerikos satelitų surinkta informacija buvo perduodama britams ir jie žinojo smulkmeniškai, kur randasi kiekvienas argentiniečių karinis laivas, submarinas, naikintuvas . . .

Pagaliau Amerika nusiėmė kaukę ir atvirai atsistojo Britanijos pusėje. Taktika Washingtonui atrodė logiška: padedant žymiausiai NATO sąjungininkei, ir dargi jos konservatyvei valdžiai, Amerika stiprina savo pozicijas Vakarų Europoje, suduoda smūgį pasauliniam anti-branduoliniam judėjimui. Bet lyg pamiršta ištisa kita pasaulio dalis,—Lotynų Amerika. Argentina, kaip mes visi žinome, buvo artimiausia ir ištikimiausia Washingtono sąjungininkė. Diktatorius Gualtieris solidarizavosi su Amerikos užsimojimais Centralinėje Amerikoje, prieš Nikaragvą, prieš Salvadoro liaudiečius, prieš Kubą, prieš visus Lotynų Amerikos socialinio išsilaisvinimo judėjimus. Argentina buvo lyg ko-organizatorius, šalia JAV, toje reakcinėje kovoje. Dabar viskas pasikeitė. Argentinos valdžia, žinoma, lieka tokia pat dešini, kokia buvo. Ji, žinoma, nepradėjo simpatizuoti Kubai arba kitoms kairioms jėgoms. Bet veikti šalia JAV prieš tas jėgas, tuo tarpu, kai JAV veikia ranka rankon su britais, Buenos Aireso valdovams neįmanoma. Tad, Argentinos spaudoje, per radiją ir per televiziją dabar atvirai reiškiami antijankiški sentimentai. Argentiniečiai dabar dažnai kalba ir rašo apie "anglo-saksus", tai yra, suvertus į krūvą anglus ir amerikiečius. Washingtono politikai Lotynų Amerikoje darosi sunkiau ir sunkiau.

Protestas Helsinkyje

Suomijos sostinėje Helsinkyje įvyko bendras Internacionalinio Piniginio Fondo (International Monetary Fund) ir Pasaulinio banko posėdis. Šios dvi organizacijos yra kaip ir pasaulinio kapitalizmo du šulai,—generalinis štabas, galima sakyti. Posėdyje iškelti aštrūs protestai. Prieš ką? Gal prieš tarybų Sąjungą? Ne, protestai kelti **prieš Amerikos Jungtines Valstybes**, pačią svarbiausią kapitalistinę šalį pasaulyje . . .

Pasirodo, kad aukšti procentai, kuriuos JAV reikalauja už paskolas, varo į bankrutą daugelį šalių, sudaro daug žalos daugelio kapitalistinių šalių ekonomijai. Tad, Helsinkio posėdyje Prancūzijos finansų reikalų ministras Jaques Delors suorganizavo protestą, į kurį įsijungė Vokietijos Federalinė respublika, Didžioji Britanija ir Japonija, kitaip sakant, trys svarbiausios (po JAV) kapitalistinės valstybės.

Panašus dalykas atsitiko Paryžiuje gegužės mėnesio pradžioje, kuomet ten posėdžiavo Ekonominės Kooperacijos ir Vystymo Organizacija (OEDC). Kitos kapitalistinės šalys ten irgi pradėjo akciją prieš JAV dėl panašių sumetimų, bet JAV iždo sekretorius Donald Regan įstengė neleisti protestui iškilti į paviršių.

Atrodo, kad agresyvi Reagano ekonominė politika pradeda įgristi net mūsų artimiausiems sąjungininkams.

TARPTAUTINĖMIS TEMOMIS

VERŽIASI Į MŪŠĮ . . .

Japonija laiko jūrų kelių už 1000 mylių nuo jos krantų gynimą "svarbiausiu savo jūrų savigynos pajėgų uždaviniu". Šį pareiškimą paskelbė ne kas kitas, o Japonijos karo laivyno pajėgų štabo viršininkas admirolas M. Maeda. Jis tai pasakė ne kur kitur, o eskadriniame mininke "Sirane", kuris išmetė inkarą Pearl Harboro uoste, tame pačiame, kur 1941 metais japonai nuskandino geriausius Amerikos laivus. Būti toks atviras admirolas panoro po Japonijos laivų dalyvavimo penkių valstybių su JAV priešakyje bendruose manevruose Ramiajame vandenyne, kurie buvo skambiai pavadinti "Rimpak-82" arba "Ramiojo vandenyno žiedas".

Admirolas, kaip sakoma, nusprendė parodyti "dantis" stiprėjančio Japonijos laivyno, sudaryto, kaip ir kitų rūšių Japonijos ginkluotosios pajėgos, tiesiogiai pažeidžiant šios šalies konstituciją, pagal kurią ji visiems laikams atsisakė ginkluotųjų pajėgų ir mėginimų spręsti tarptautinius klausimus jėga.

Priminsime, jog dar praėjusių metų gegužės mėnesį, kai Washingtone lankėsi Japonijos premjeras D. Sudzukis, JAV prezidentas R. Reaganas pareikalavo, kad Japonija, vykdydama sąjungininkės įsipareigojimus, imtųsi "ginti" nuo nežinomo priešininko jūrų kelius už 1,000 mylių nuo jos krantų. Šio prašymo tikslą vėliau patikslino JAV gynybos ministras K. Weinbergeris ir kiti Pentagono veikėjai. Washingtonui, paskelbusiam Persų įlanką savo "gyvybinių interesų" zona, prireikė permesti dalį savo Ramiojo vandenyno laivyno į Indijos vandenyną tariamai "tanklaivių linijoms saugoti", o iš tikrųjų tam, kad būtų galima susidoroti su tomis tautomis, kurios priešinsis Amerikos monopolijų planams laisvai eksploatuoti jų gamtos turtus. Kad Ramiojo vandenyno "gynyboje" neatsirastų, kaip priimta sakyti Washingtone, "vakuumo", čia vietoj Amerikos laivų buvo pasiūlyta nusiųsti Japonijos laivus, ir premjeras Sudzukis sutiko su šiuo reikalavimu. O japonų generolai uoliai pareiškė, kad uždaviniai, kuriuos vykdė Washingtonas, nuo šiol bus "svarbiausi Japonijos karo laivyno pajėgų uždaviniai".

Japonijos admirolų uolumas sukėlė susirūpinimą Pietryčių Azijos šalyse, kurių tautos nepamiršo niūrių japonų okupacijos metų. Juk tūkstančio mylių spindulio aplink Japoniją rajonas, kurį ruošiasi "ginti" admirolai, beveik prilygsta pagal plotą teritorijoms, kurias Japonija buvo okupavusi antrojo pasaulinio karo metais šiame rajone. Štai kodėl šių šalių visuomenė šiomis dienomis ypatingą dėmesį skiria Tarybų Sąjungos pasiūlymams savitarpiškai apriboti karinių jūrų laivynų veiksmus ir taikyti pasitikėjimo priemones jūrų ir vandenynų akvatorijoje, ypač ten, kur eina judriausi jūrų keliai.

V. Sereika

Eduardas MIEŽELAITIS

MAN BUVO ŠEŠIOLIKA

. . .Man šešiolika metų. Aš noriu
Į ispanų pilietinį karą.
Jau išvykę gan daug savanorių,
Tai ir man gal išvykti jau dera?

Bet. . . „pel jaunas", — man aiškina draugas.
„Rinksi pogrindy rinkliavą", — sako.
O man rodos, kad aš jau suaugęs —
Nebijau Franko kalp buliaus rago.

Man pats laikas jau šautuvą imti
Į rankas — stoti ant barikadų.
Mane motina kovai pagimdė —
Eisiu aš iki interbrigadų.

Eisiu ten, kur poetas — kur Julmis
Aragone jau ilsisi, jauną
Už Ispaniją galvą paguldęs
Ir nė šūvio jau nebeiššauna.

Man dabar septyniolika metų —
Jau galėčiau su šautuvu grumtis.
Bet aukas liepia interbrigadų
Naudai rinkti. Jaučiu, kad užstumdys.

Ir mėnuliui išgėžiu aš pyktį,
Kai jisai palypėja ant stogo.
Nenorėčiau ir aš atsilikti
Kovoje čia už vargstantį žmogų.

IKI ARAGONO

Iki Aragono lydėjo vargonų
Agonija — rekviem juodas — mane.
Kiek šviečia lietuviško kraujo aguonų
Ugnies — lyg saulėtekių mūs Nemune.

Regiu Andrių Bulotą, Slapšį ir Ventą
Ispanų pilietinio karo ugny,
Kitaip čia kovota, kitaip čia gyventa,
Kaip šiandien kovoji ir kaip gyveni.

Nebūta tada atleidimo už nieką
Ir galva mokėta už viską tada.
Išbandėte interbrigadinę jėgą —
Kaip rožė žydėjo tada granata.

Respublika — rože, gvazdike, lelija,
Išsprogę kiekvieno kareivio širdyl
Laikykim suspaudę tvirtai kalaviją —
Visi mes respublikai buvom skirti.

O kiek Aragono smiltynuos aguonų!
Vargonų elegija gaubia mane.
Juodom savo rankom nelieskit raudono
Saulėtekio, žydinčio mūs Nemune

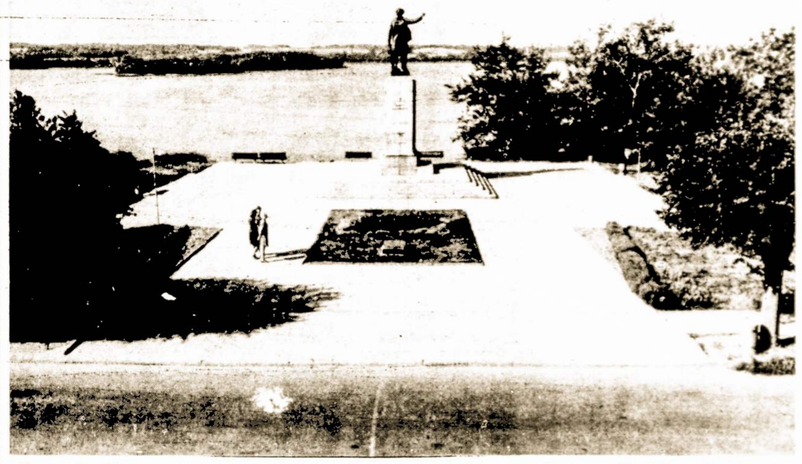

Zarasai. Kovose su fašistiniais grobikais žuvusios partizanės, Tarybų Sąjungos Didvyrės Marytės Melnikaitės paminklas. M. Baranausko nuotrauka

IMPERIALIZMO IDEOLOGINĖS DIVERSIJOS

TURISTAI SU KAUKĖMIS

Natūralus ir suprantamas žmogaus noras pažinti kitus, pamatyti tolimus ir artimus kraštus, žinoti, kokiais džiaugsmais ir rūpesčiais gyvena tautos. Šiems kilniems tikslams tarnauja turizmas. Kasmet daug tarybinių žmonių išvyksta į užsienį. Daug kitų šalių piliečių aplanko mus. Tokie ryšiai padeda tautoms geriau pažinti ir suprasti vienai kitą, tarnauja kilniam tikslui — padeda išsaugoti taiką mūsų planetoje.

Nemaža turistų iš užsienio kasmet aplanko ir mūsų respubliką. Jie pamato dabartinę socialistinę Lietuvą, jos žmonių gyvenimą, darbo pasiekimus. Jie pamato tai, ką buržuazinė propaganda nuo jų slepia, nes ji į tarybinį gyvenimą žiūri tik pro juoduš akinius.

Tarp turistų — ir tie užsienio lietuviai, kurie del vienokių ar kitokių priežasčių seniai paliko tėvų žemę ir daug metų jos nematė. Visi mūsų svečiai išsiveža realų supratimą apie Nemuno kraštą. Žinoma, ne visi jie, grįžę namo, nori ar gali viešai kalbėti, ką matę Tarybų Sąjungoje, mūsų respublikoje. Kartais jie būna priversti ir meluoti, šmeižti. Aišku, kodėl — reakcionieriai bijo tiesos apie Tarybų Lietuvą, jos pasiekimus.

Buržuazinė propaganda turi įprastą stereotipą: jei svečias iš Tarybų Sąjungos užsienyje arba Vakarų pilietis, grįžęs namo, sąžiningai pasakoja apie tarybinių žmonių gyvenimą, tai jis — „komunistų agentas". Taip reakcinėje emigrantinėje spaudoje nemažai triukšmauta ir del kunigo G. Blyno iš Tarybų Lietuvos viešnagės JAV. Vadinamieji „vaduotojai" buvo sunerimę, kad kunigas nepritarė jų prasimanymams apie vadinamąjį „katalikų bažnyčios persekiojimą Lietuvoje".

Turizmas — ne vienpusis judėjimas, kaip to norėtų Vakarų antikomunistai. Turizmas turi būti abipusė naudingą pažintis, sąžiningas keitimasis informacija, geranoriški kontaktai.

Tačiau tarp svetimšalių iš Vakarų dar pasitaiko tokių, kurie atvyksta pas mus ir su piktais kėslais. Antai neseniai „Izvestijos" rašė apie JAV pilietę Rozaliją Somkaitę, gyvenančią Niujorke, kuri pernai pagal giminių iškvietimą lankėsi Tarybų Lietuvoje. Maskvoje, Šeremetjevo tarptautiniame aerouoste, muitininkai tarp R. Somkaitės daiktų rado dantų pastos tūbelę, kurioje buvo paslėpta fotojuosta su antitarybine, šmeižikiška medžiaga. R. Somkaitė ne pirmąkart lankėsi Lietuvoje, žino, kaip gyvename. Bet vežė medžiagą, juodinančią mūsų kraštą.

Panašiai nutiko ir su JAV piliečiais — jėzuitų kunigu Jonu Kidiku, dabar gyvenančiu Klivlende, kunigu Mykolu Čukuru, niujorkiete Eugenija Kezis ir jos dukra Danute Volosenka. Jų bagaže tarybiniai muitininkai irgi rado šmeižikiškos medžiagos apie mūsų šalį.

Deja, yra ir tokių turistų, kurie, vykdydami diversinių centrų užduotis, mėgina įvežti į mūsų šalį antitarybines, kurstytojiškos literatūros. Antai Adolfas Kregždis, gimęs Lietuvoje, dabar gyvenas Jungtinėse Valstijose, su dukra Rasa buvo atvykęs Lietuvon. Maskvos aerouosto muitinėje pas jį buvo rasta nacionalistinės, antitarybinės literatūros. Panašaus turinio literatūrą bandė įvežti ir JAV pilietis inžinierius Vytautas Alksninis.

Kaip pasakoja kai kurie atvažiavę tautiečiai, važiuojančius į gimtinę instruktuoja reakcinės lietuvių emigracijos šulai. Žinoma, daugiausia instruktažai vykdomi tylomis, be didelės reklamos ir ne vien „vaduotojų", bet ir tokiais atvejais jiems uoliai padedančių Vakarų specialiųjų tarnybų. Be to, ir pačioje nacionalistinėje spaudoje rasime nemažai atvirų nurodymų. Pavyzdžiui, nacionalistinis laikraštis „Tėviškės žiburiai" išspausdino visą instrukciją, pavadintą „Važiuojantiems į Lietuvą". Šiame straipsnyje netrūksta patarimų: „Būnant Lietuvoje, reikia būti atsargiems. Nereikėtų, nuvažiavus į Lietuvą, bendradarbiauti su oficialiais valdžios pareigūnais... Kalbėdamiesi be liudininkų, galime ne tik visą, ką norime, pasakyti, bet ir pasikeisti turima informacija". Suprantama, kokia tai „informacija", jei ja keistis patariama tik slaptai.

Jungtinėse Valstijose leidžiamoje nacionalistinėje spaudoje pasirodė interviu su Kęstučiu Jokubynu. Kai jo paklausė, „kokios pagalbos Lietuvoje laukiama iš užsienio", šis atsakė: „Medžiaginės pagalbos reikalingumas jau, galima sakyti, praėjęs, nors daugelis žmonių visais laikais mėgo ir mėgsta dovanas. Labiausiai trūksta gerai paruoštos literatūros..." Taigi gan atvirai pasakyta. Tiesa, nutyleta, ką reiškia „gerai paruošta literatūra". Tačiau iš tokių, kaip A. Kregždis, V. Alksninis ir kiti į juos panašus, matyti, kad į Tarybų Lietuvą bandoma įvežti antitarybinės, nacionalistinės literatūros. Tai yra rašliava, kurios mums nereikia.

Beje, norisi pabrėžti, kad tarp Vakarų piliečių, aplankančių mūsų šalį, respubliką, tokių, kurie atvyksta iš anksto nusiteikę mums priešiškai, kurie vienaip ar kitaip norėtų mums pakenkti, mažuma.

Kam tarnauja šie turistai su kaukėmis? Turimi faktai leidžia teigti, kad pirmiausia tokioms socialistinei Lietuvai priešiškoms, ne kartą mūsų spaudoje demaskuotoms buržuazinių lietuvių emigrantų organizacijoms, kaip VLIK'as, ALT'a, kurios vykdo propagandines bei ideologines diversijas. VLIK'as pokario metais ruošė ir siunte Lietuvon diversantus, teroristus, šnipus, kurie liejo nekaltų tarybinių žmonių kraują. Dabar jis savo agentus mėgina paslėpti tarp turistų. Instrukcijos „Važiuojantiems į Lietuvą" autorius R. Kylius ir kiti į juos panašūs aiškina, kad užsieniečiams, vykstantiems į lietuvių kalbos kursus, organizuojamus prie Vilniaus valstybinio universiteto, „reikėtų praeiti dar vienus kursus — paruošiamuosius antiems..." Neslepiama anapus, kad atitinkamai būtina paruošti visus turistus, keliaujančius į mūsų šalį. Ir turbūt nereikia aiškinti, ką tokių, kaip, pavyzdžiui, K. Jokubyno, kalbėje reiškia žodžiai „paruošiamieji kursai". Juk jis dirba Centrinės žvalgybos valdybos išlaikomoje „Laisvės" radijo stotyje, nukreipusioje savo antenas į Tarybų Sąjungą. „Laisvė", kaip ir „Laisvoji Europa", be propagandos, užsiima ir šnipinėjimu — renka įvairią informaciją apie socialistines šalis, ją perduoda JAV centrinei žvalgybos valdybai. Vienas tos informacijos rinkimo būdų — savų agentų turistinės kelionės. Tai taip pat vienas kanalų gabenti nelegalią literatūrą, kuriuo siulo pasinaudoti K. Jokubynas. Pažymetina, kad šio atplaišos kelias į CŽV filialą „Laisvę" logiškas — prieš patekdamas į Vakarus, jis buvo dukart teistas: pokario metais už ryšius su nacionalistinių gaujų nariais, žudžiusiais tarybinius žmones, o vėliau — už šnipinėjimą.

Norisi atkreipti dėmesį į tokią detalę: R. Somkaitės tėvas buržuazinėje Lietuvoje buvo stambus ūkininkas. Didžiajam Tėvynės karui baigiantis, jinai bėgo į Vakarus. M. Čukuras, J. Kidikas, E. Kezis, V. Alksninis ir kiti į juos panašūs Lietuvą paliko tuo metu, kai hitleriniams okupantams jau reikėjo nešdintis. Taigi tokie žmonės, prieš kelis dešimtmečius pabėgę užjūrin, dabar ėmėsi priešiškos mūsų kraštui veiklos, tampa kurjeriais, gabenančiais šmeižtus apie šiandieninę Lietuvą į užsienį arba atvirkščiai. Vieni tokius negražius ir negarbingus dalykus sutinka daryti užkibę ant buržuazinių propagandistų, reakcionierių dolerinio jauko, paklusę jų spaudimui, šantažui, kiti — antitarybinio kvaitulio apsėsti. Norisi pasakyti, kad ne vienas emigrantas pradeda tokias avantiuras, suklaidintas imperialistinės propagandos, klastingai besinaudojančios nacionaliniais išeivijos jausmais, nostalgija gimtinei.

Mes laukiame dorų, su gerais tikslais atvykstančių svečių. Tačiau mūsų durvs uždarytos užsienio slaptųjų tarnybų ir jų įstaigų, antitarybinių organizacijų emisarams bei kurjeriams.

Mindaugas SKAISTGIRIS
Vilniaus "Tiesa"

POVILO STRAVINSKO REČITALIS

Pastaraisiais metais aktyviai koncertuodamas, Povilas Stravinskas tvirtai įaugo į geriausių respublikos pianistų šeimą. Jo gastrolių maršrutai nuolat plečiasi. Pianistas dažnai koncertuoja ir užsienyje. Pažymėtini jo soliniai pasirodymai, koncertai su TSRS liaudies artistu Saulium Sondeckiu Lietuvos kamerinio orkestro gastrolių metu, ansamblyje su Valstybinės filharmonijos pučiamųjų kvintetu JAV, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Lenkijoje.

Neseniai įvykęs P. Stravinsko rečitalis Lietuvos TSR valstybinės filharmonijos didžiojoje salėje paryškino savitą neeilinį šio pianisto muzikavimo braižą.

Visų pirma norisi pasidžiaugti, kad P. Stravinskas vis dažniau papildo savo repertuarą naujais lietuvių tarybinių kompozitorių kūriniais. Šį kartą išgirdome naujai ir įdomiai „perskaitytą" V. Barkausko Mažąją siuitą. Skambindamas šį kūrinį, pianistas siekė keturias miniatiūrines dalis sujungti viena stilistine idėja, vieningu interpretaciniu potepiu.

Atlikdamas XX a. vokiečių kompozitoriaus P. Hindemito siuitą „1922", konstruktyviniam muzikos braižui išryškinti pianistas surado daug taiklių ir įtaigių groteskinių charakteristikų, speciliai pabrėždamas kiekvienos ciklo pjesės (Maršas, Šimis, Noktiurnas, Bostonas, Regtaimas) tarpusavio kontrastingumą.

Pasirinkdamas koncerto programą, P. Stravinskas nevengė kontrastingų stilių sugretinimo. Gana originaliai ir įdomiai skambėjo koncerto pirmoje dalyje šiuolaikinės muzikos kalbos pavyzdžiai (V. Barkausko ir P. Hindemito kūriniai), kuriuos klausytojai turėjo progos palyginti su klasikinės fortepijoninės literatūros aukso fondo pavyzdžiu — V. A. Mocarto Rondo a-moll.

Iš anksčiau girdėtų koncertų pažįstame P. Stravinską kaip įdomų Mocarto kūrinių atlikėją, sugebantį išryškinti subtiliausias šio kompozitoriaus kūrinių detales, perteikti savitą jo muzikos stilistiką. Ir pastarajame koncerte jautėme šias puikias atlikėjo savybės, sėkmingai papildytas naujais interpretaciniais ketinimais giliau pasinerti į kūrinio visumą.

Dar labiau tokia teigiama menininko tendencija išryškėjo atliekant F. Šopeno Sonatą b-moll. Šio kūrinio interpretacija, tapusi viso koncerto kulminacija, akivaizdžiai atskleidė subrendusias naujas atlikėjo galimybes.

Antroje koncerto dalyje skambėjo keletas kūrinių fortepijonui keturiomis rankomis, kuriuos Povilas Stravinskas skambino kartu su tarptautinio konkurso laureate, Kazachijos komjaunimo premijos laureate Eleonora Nakipbekova. Atlikėjai gerai jautė K. Debiusi Šešių antikinių epigrafų poetines nuotaikas, F. Šuberto Įžangos ir variacijų originalią tema skaidrų spalvini muzikos koloritą.

Atlikėjai pasirodė meistriškai, suteikė klausytojams įsimintinų įspudžių. Jų prašomi artistai keletą ansamblinių kūrinių atliko virš programos.

Kęstutis GRYBAUSKAS

SKAMBA VYTAUTO BACEVIČIAUS MUZIKA

Paskutinę balandžio dieną Vilniuje, Kompozitorių namuose, įvyko įsimintinas monografinis koncertas. Skambėjo beveik niekam nepažįstama kompozitoriaus V. Bacevičiaus (1905—1970) kamerinė kūryba: Antrasis bei Ketvirtasis kvartetai ir Trečioji sonata fortepijonui.

Kadaise šis kompozitorius (be to, įvairiose šalyse aktyviai koncertavęs pianistas), pirmųjų lietuviškų instrumentinių koncertų ir vieno pirmųjų baletų autorius, atstovaudavo Lietuvai tarptautinėse koncertinėse estradose, organizacijose bei renginiuose, o Kaune dėstė Valstybės konservatorijoje, bandė leisti žurnalą „Muzika ir teatras"... Išvykęs koncertuoti į JAV, iš ten jis palankiai žiūrėjo į 1940 m. istorinius pasikeitimus tėvynėje, vėliau buvo ir suabejojęs, tačiau palaikė ryšius, vis tikėjosi ir pats atvykti į Tarybų Lietuvą, čia išgirsti kitų ir savo muziką.

Tos muzikos grįžimas namo yra seniai lauktas ir sveikintinas. Jau 1969 m. „Jaunojo pianisto albume" (sudarė D. Trinkūnas) pasirodė V. Bacevičiaus „Trys muzikinės mintys"; pats kompozitorius tada manė ir vylėsi, kad numatomo svečiavimosi proga mūsų Filharmonijoje suskambės jo Šeštoji simfonija. V. Bacevičius nuolat siuntė į Vilnių savo partituras, fortepijoninius kūrinius, skirdamas juos Tarybų Lietuvos pianistams. Tuos vis intensvėjančius ryšius, kurių gijos iš abiejų pusių driekėsi per vandenyną, nutraukė netikėta kūrėjo mirtis...

Vilniaus muzikinė visuomenė dabar išgirdo vertingus, brandžius kūrinius; susiliečiantys tai su impresionizmo, tai su neoklasicizmo tradicija, tai su kompozitoriaus kiek vyresnio amžininko J. Gruodžio stilistika, jie gali savitai praturtinti mūsų kultūrinį gyvenimą. Kompozitorių namuose Vytautas Bacevičius nuskambėjo kaip stilingai profesionalios, išraiškingos ir savaip santūrios muzikos kūrėjas. Neatsitiktinė jo kūriniuose susimąstymo nuotaika, atpažįstama lietuviška intonacija, berods, ir nostalgiška gaida — ar neatspindėjo tie svetur komponuoti dalykai tikresnių vertybių pojūčio, tų vertybių, kurias geriausiai suvoki pradėjęs?

Vakarą papilde profesoriaus J. Juzeliūno, kompozitoriaus V. Montvilos, muzikologų M. Kazakevičienės, D. Katkaus ir kitų mintys apie V. Bacevičių ir jo muziką. Kompozitoriaus kūrinius atliko Lietuvos TSR meno darbuotojų rūmų kvartetas (M. Bernatavičiūtė, V. Veličkaitė, R. Petrikaitė, V. Klimavičiutė), pianistas A. Vasiliauskas.

Vytautas LANDSBERGIS

TELEGRAMA IŠ LIETUVOS

TARTŲ UNIVERSITETO MOKSLO DIENOS

Vilniaus valstybiniame Vinco Kapsuko universitete surengtos Tartu Universitete mokslo dienos, skirtos šios istorijos aukštosios mokyklos 350 metų jubiliejui. Iškilmėse dalyvavo didelė grupė Tartu Universiteto dėstytojų ir studentų, vadovaujama rektoriaus Arnoldo Kopo.

Iškilmingas dienų atidarymas įvyko Vilniaus universiteto didžiajame kieme, kur svečius pasveikino rektorius profesorius Jonas Kubilius.

Su naujaisiais Tartu universiteto pasiekimais, ilgamete jos istorija vilniečius supažindino jubiliejinė paroda, atidaryta mokslo muziejuje.

Tartu universitetas mena daugelio žymių lietuvių vardus. Čia studijavo revoliucijos veikėjai Karolis Požela, Kazys Rimša, rašytojas Jonas Biliūnas, medikai Petras Avižonis, Vladas Kuzma, Ladas Lašas. Šiandien senajame Estijos universitete irgi studijuoja dvidešimties tautybių studentai.

Lietuvos ir Estijos aukštųjų mokyklų ryšiai bus apžvelgti iškilmingame Vilniaus universiteto mokslinės tarybos posėdyje. Svečiai Estijos lankėsi Vilniaus universiteto fakultetuose ir mokslinėse laboratorijose, susitiko su mokslininkais, studentija. Surengti Tartu universiteto kamerinio choro, nusipelniusio liaudies dainų ir šokių ansamblio koncertai, buvo demonstruojami Estų dokumentiniai filmai. Širvintų rajone surengta įspūdinga abiejų aukštųjų mokyklų studentų gegužinė.

Minint Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejų, Tartu universitete buvo surengtos šios Lietuvos aukštosios mokyklos dienos.

V. Petkevičienė

LIETUVOS GIRIOS IR JŲ ŠEIMININKAI

Prasidėjo pavasario darbymetis Lietuvos giriose. Apie miškų ugdymą, miškininkų darbus pasakoja respublikos miškų ūkio ir miško pramonės ministras Vytautas **Lukaševičius.**

Tarybų Lietuvoje dabar yra 1 milijonas 800 tūkstančių hektarų miškų arba 657 tūkstančiais hektarų daugiau, negu jų buvo dabartinėje respublikos teritorijoje ikikariniais metais. Ar tai yra daug? Mokslininkų paskaičiavimus, mūsų sąlygomis optimalus miškingumas turėtų būti iki trečdalio respublikos teritorijos. O ir tada Lietuvos miškingumas bus mažesnis, negu kaimyninių Latvijos, Baltarusijos ir Estijos.

Po antrojo pasaulinio karo labai daug padaryta atkuriant ir plečiant miškus. Priminsiu, kad buržuazijos valdymo laikais, 1939 metais, miško naudojimo norma buvo iškirsta dešimčiai metų į priekį. Be to, Antrojo pasaulinio karo metu fašistiniai okupantai išvežė į Vokietiją 10 milijonų kietmetrių medienos. Per tuos trejus metus buvo išguldyta daug brandžiausių miškų, liko išretintos sengirės. Daugiau kaip 140 tūkstančių hektarų plotuose plytėjo kirtavietės, degimvietės, plynos aikštės.

Tam mūsų miškai dabar yra jauni. Po Antrojo pasaulinio karo apželdintos kirtavietės. Miškai sodinami taip pat kolūkių ir tarybinių ūkių eroduojamose žemėse. Per pastaruosius penkiolika metų jaunuolynai sužaliavo daugiau kaip 46 tūkstančiuose hektarų tokių žemių.

Daugiau kaip ketvirtadalį Tarybų Lietuvos miškų pasodino miškininkai. Antai Lazdijų rajono Veisiejų miškų ūkio Pertoko girininkas Antanas Olšauskas jau 48 metai dirba savo pamėgtą darbą. Per tą laiką jo valdose išaugo daugiau kaip trys tūkstančiai hektarų jaunuolynų. Šimtus hektarų miškų pasodino ir tūkstančius hektarų medynų išugdė kiti veteranai—Kazlų Rūdos miškų ūkio gamybinio susivienijimo Ąžuolų Būdos girininkas Jonas Plauska, Kapsuko miškų ūkio Vilkaviškio girininkas Bronius Klimas, Rokiškio bandomojo miškų ūkio gamybinio susivienijimo Vyžūnų girininkas Bronius Ilekis, Joniškio miškų ūkio Satkūnų girininkas Adolfas Andrašiūnas ir daugelis kitų. Jų sumanus darbas susilaukė gražaus įvertinimo. 45 girių šeimininkams suteiktas garbingas Lietuvos TSR nusipelniusio miškininko vardas.

Miškininkai intensyviai ugdo medynus, veisia vertingesnes medžių rūšis. Miškų įmonėse įveista apie 720 hektarų sėklinių plantacijų. Jos turi pačių geriausių medžių paveldimąsias savybes, Todėl ir medynai, išauginti iš jose surinktų sėklų, bus našesni. Jau gauname pušies ir eglės rūšinių, maumedžio hibridinių sėklų. Jos naudojamos ne tik Lietuvoje. Siuntos su lietuviškomis medžių sėklomis yra pasiekusios Australiją, Kanadą, Kubą ir kitas šalis. Antai Švedijos mokslininkai yra pastebėję, kad jų šalyje geriausiai auga eglės, pasėtos Lietuvoje surinkta sėkla.

Didinti miškų produktyvumą padeda melioratoriai. Ten, kur kadaise telkšojo pelkės, šiandien ošia pušynai, šlama lapuočiai. Lietuvoje buvo 350 tūkstančių hektarų pernelyg šlapių, drėgmės pertekusių miškų. Dabar jie baigiami nusausinti. Šiuose miškuose dvigubai padidėjo medienos prieaugiai. Prieš pusantro dešimtmečio girias pradėjome tręšti. Kasmet patręšiame apie devynis tūkstančius hektarų medynų, augančių nederlingose dirvose. Be to, giriose nutiesta tūkstančiai kilometrų kelių. Tad dirbti miškuose galima ne tik žiemą, kaip seniau, o bet kuriuo metų laiku.

Reikia pažymėti, kad miškininkystė mūsų dienomis yra ne tik svarbi liaudies ūkio šaka. Ji išėjo ir į socialinių problemų sferą. Vis didesni miškų plotai tarnauja plačiosios visuomenės poilsiui. Apie 380 tūkstančių hektarų paskirta Lietuvos miestų žaliosioms zonoms, dešimtys tūkstančių hektarų sudaro mūsų kurortų žaliosios apsaugos zonos, taip pat vadinamuosius parkinius miškus, skirtus miestų gyventojams.

Kauno "Inkaro" kombinate pradėjo dirbti naujas sportinės avalynės cechas. Šiais metais naujame ceche planuojama pagaminti septynis milijonus porų sportinės avalynės. Dvidešimt du modeliai bus išleisti su ženklu "N"—naujiena. O viso šiemet bus siuvama keturiasdešimties modelių sportinė avalynė.

Nuotraukoje: **Naujasis sportinės avalynės gamybos cechas.**

K. Jurelės nuotrauka

PILIEČIO BALSU

Laima Černiauskaitė

Enrikas Jurgaitis su savo motina

Smulkutė, išdžiūvusi lyg skiedrelė senučiukė, kurios gimimo data iš praėjusio šimtmečio pabaigos, prilaikoma sūnaus rankos, iš lėto tipena per salę. Stabteli, įsižiūri ir pritariamai linkteli galva: „Teisybė, sūnau, viskas teisybė..."

...Įsiveržę į pirkią, policininkai sugriebė Vaclovą Jurgaitienę — „einam!" „Leiskite nors pamaitinti!" — motinos rankos tiesėsi į mažylį. „Nenudvės šunifūkštis!" — atkirto jai. Taip ir išsivarė su kūdikiu, įsuktu į vystyklius, ant rankų į kalėjimą.

Enrikui tada buvo jau dešimt metų, ir kiekviena šio rūstaus išsiskyrimo su motina detalė giliai įsirėžė atmintin. Iš to ir paveikslas „Deputato areštas". Nors siužetas remiasi autobiografiniais faktais, jis įgijo apibendrinamą prasmę.

Juodais fašistinio režimo metais nuo šeimos, nuo mažų alkanų burnų atplėšdavo ir išgindavo į kalėjimus, koncentracijos stovyklas tuos, kurie nenorėjo taikstytis su neteisybe, beteisiškumu, palaikė ryšius su revoliucionieriais. Situacijos dramatizmą paryškina tamsios, niūrios spalvos, staigūs figūrų judesiai. Skausmingo nerimo kupini vaikų veidai. Taip nedviprasmiškai autorius išsakė rūstybę ir neapykantą savivalei, prievartai.

Bet argi uždarysi į karcerį tikėjimą išaušiančiu rytu, šviesesniu gyvenimu?

Džiaugiasi motina, revoliucinio judėjimo dalyvė, kad sūnus atkuria širdžiai brangius kovų vaizdus, o svarbiausia, kad neužmiršta tėvo — pirmojo savo mokytojo.

— Auksarankis buvo žmogus, — prisimena Enrikas Jurgaitis, — visų galų meistras. Ir namą pastatyti, krosnį išmūryti galėjo, baldus raižytus meistravo, dažė, statė, mokėjo prireikus laikrodį ar dviratį pataisyti.

Jonas Jurgaitis, prasilavinęs, pasaulio matęs žmogus, užsigrūdinęs komunistas, negailėjo jėgų, laiko ir visuomeniniam darbui, jaunimo švietimui. Mosėdyje buvo sukūręs net dramos ratelį, kur ir pats režisuodavo, vaidindavo, piešdavo dekoracijas. Jis ir grotį vaikus išmokė. Būdavo, paima į rankas šeima instrumentus — visa kapela susidaro. O kur muzika, ten ir jaunimas. Ar besugalvosi geresnę priedangą darbininkų susirinkimams?

— Puikiai žinojau, kad vėliau ar anksčiau ten pakliūsiu, kalėjiman, — pasakoja E. Jurgaitis.

...Į ankštą pridususią kamerą pro mažytį apmusijusį langelį skverbiasi blausi šviesa. Ji apšviečia atokesniame kampe ant gultų susėdusius vyrus su politkalinių rūbais, įdėmiai besiklausančius draugo. Vienas jų stovi prie durų, atidžiai sekdamas, ar nepasigirs prie durų žingsniai prižiūrėtojo, žvanginančio raktais. Apie tai pasakoja linoraižinys „Kauno sunkiųjų darbų kalėjime".

Sunkūs kalėjimo vartai, džeržiantys užraktai netapo neįveikiamomis kliūtimis politinių kalinių norui šviestis,sekti pasaulio įvykius. Buvo net slapta leidžiami ir platinami rankraštiniai laikraščiai ir žurnalai. Enrikas Jurgaitis, komunistų J. Garelio, P. Pajarsko ir kitų paskatintas, įsijungė į šią veiklą, tapo pogrindinių laikraščių meniniu redaktorium. Jis piešė užsklandas, viršelius, iliustracijas leidinukams „Kovotojas", „Politkalinys", „Į pagalbą", nupiešė kalėjime žuvusio revoliucionieriaus H. Baratinskio portretą. 1937 metais keturios iliustracijos, slapta iš kalėjimo išgabentos, buvo perspausdintos proletarinės literatūros žurnale „Priekalas". Kalėjimo sąlygomis popieriaus lakštelis, pieštuko galiukas ar plunksna įgaudavo neįkainojamą vertę.

Ir pirmuosiuose, ir paskesniuose darbuose užfiksuota kalinių pasivaikščiojimas kieme, skurdaus kamerų interjero detalės, kratos. Prieš mūsų akis iškyla epochos dokumentas, padedantis suprasti, kokiomis sąlygomis kalėjo geriausi mūsų žmonės, kovotojai už šviesią ateitį.

...Ėjo keturiasdešimtieji. Fašistinė vyriausybė, nujausdama artėjantį galą, kimšte prikimšo kalėjimus. Vilniaus krašte, ką tik tarybinės vyriausybės grąžintame Lietuvai, buvo atidaryta nauja priverčiamųjų darbų stovykla. Čia, į Pabradę, pateko ir Enrikas Jurgaitis. Vieną dieną kaliniai, išvaryti į darbus, išgirdo lėktuvų gausmą. „Žvaigždės, raudonos žvaigždės!" — kažkas suriko. Metę įrankius, užvertę galvas kaliniai įsistebeilijo į apniukusį dangų. Tarybiniai lėktuvai, praskridę virš galvų lyg pirmos artimos laisvės kregždės, pripildė širdis vilties ir jėgų. Ilgai nešiojęs širdyje šio įvykio prisiminimą, E. Jurgaitis aliejumi perkėlė siužetą į drobę „Pirmosios kregždės".

Pirmosios Didžiojo Tėvynės karo dienos. Apkasų išmėginimai. 16-osios lietuviškosios divizijos kovų keliai. Vilniaus išvadavimas. Pokario atsiatomasis darbas. Naujo gyvenimo statybos. Ne pasyvaus stebėtojo, o aktyvaus dalyvio, menininko piliečio balsu Enrikas Jurgaitis pasakoja apie savo gyvenimą — savo liaudies, savo Tėvynės gyvenimą. Aktyvi ir įvairi visuomeninė veikla, atsakingas darbas sutrukdė įgyvendinti svajonę tapti profesionaliu menininku. Tik sulaukęs solidaus amžiaus, galėjo atsidėti kūrybai, savarankiškoms dailės studijoms. Tai, kas patirta neramiam gyvenimo kely, savo širdim atmatuota ir pasverta, tapo neišsemiamu siužetų aruodu. Gyvenimiškąja patirtimi remiasi ne vienas menininkas. Tačiau E. Jurgaičio kūryba išsiskiria tuo, kad ji neatskiriama nuo jo visuomeninės politinės veiklos. Tai ne šiaip sau darbeliai pasigrožėjimui, o širdimi rašytas visos respublikos kelias į socializmą. Kūrėjo asmenybės ir meninės veiklos ryšys išlieka ryškus nuo pirmųjų kūrinėlių iki pastarųjų metų darbų.

Pagrindinės E. Jurgaičio darbų savybės — minties aiškumas, revoliucinis patosas.

Kultūros Barai

E. JURGAITIS Rūpintojėlis. Med.'s

"LAISVĖI" IŠ KAPSUKO

Skamba liaudies meliodijos

Kazlų Rūdos etnogr. ansamblis.

Šis pusmetis pas mus buvo gana intensyvus muzikinių renginių atžvilgiu. Greta profesionalų tiek iš Lietuvos, tiek iš kitų tarybinių respublikų koncertų, svarbią vietą užėmė du etnografiniai renginiai, kuriuose man teko dalyvauti ir kaip muzikui ir kaip "Laisvės" atstovui. Apie tai noriu kiek plačiau pakalbėti, pasidalyti įspūdžiais su gerbiamais laikraščio skaitytojais.

Sūduvos etnografinių ansamblių draugystės vakaras

"Menas džiugina ir taurina žmogų"—toks devizas kabo Kazlų Rūdos bandomojo medienos dirbinių kombinato salėje. Šiuo šūkiu vadovaujantis ir buvo pravestas įdomus Sūduvos etnografinių ansamblių draugystės vakaras, kuriame dalyvavo Skriaudžių (Prienų raj.), Kapsuko r. švietimo darbuotojų, Kazlų Rūdos, ir Vilkaviškio raj. Čyčkų etnografiniai ansambliai. Vadinasi, iš kiekvieno Sūduvos rajono po vieną. Kadangi 1978-80 metais tokių renginių nebuvo, Kazlų Rūdos entuziastai ėmėsi iniciatyvos šiai gražiai tradicijai atgaivinti, ją toliau puoselėti, kad išjudintų ir kitų Sūduvos įvairių vietų šio žanro entuziastus. Reikalinga pasakyti, kad dabar liaudies daina vėl lyg ir pradeda savo renesansą, prie įvairių žinybų kuriasi ansambliai, prie kraštotyros draugijos rajonų skyrių taip pat steigiamos liaudies muzikos, meno sekcijos. Tai turėtų atsverti pernelyg didelį susižavėjimą lengvuoju žanru.

Skriaudžių ansamblis, apie kurį kalbėsiu atskirai, turi jau nusistovėjusias tradicijas. Tai daug matę žmonės, kuriems liaudies muzika, dainos įaugę iki kaulo smegenų. Labai jaudina, malonu žiūrėti ir klausytis, kada matai, su kokia ugnele mažos mergaičiukės skambina kanklėmis. Ir jų daug prašyti nereikalinga. Jei jos ir toliau taip entuziastingai kankliuos, užaugs tikrai gera pamaina dabartiniams skriaudžiškiams. Labai įdomus ir išbaigtas buvo liaudies dainininkės A. Kazlauskienės padainuotų dainų montažas, kurį atliko ir kanklininkai ir dainininkai.

Savo vietoje buvo ir Čyčkų ansamblis, vadovaujamas I. Sulinskienės, dirbąs nuo 1975 metų ir kultivuojąs išimtinai vietinę etnografiją.

Labai gaila, kad dėl įvairių ligų negalėjo dalyvauti vyresnio amžiaus čyčkiečiai, todėl pilno vaizdo negalėjai sudaryti. tačiau įdomios buvo mįslės, patarlės, duetai.

Įdomu buvo stebėti mūsų naujagimio, Kapsuko r. švietimo darbuotojų etnografinio ansamblio pasirodymą. Jam vadovauja jauna entuziastė, buvusi Vilniaus pedagoginio instituto etnografinio ansamblio dalyvė V. Sarakaitė. Mūdų "kūdikėlio", kuriam šiuo metu yra dar nepilni dveji metukai, programa buvo gal kiek margoka. Ir tai nieko nuostabaus, kadangi ir patys pedagogai taip pat susirinkę iš įvairių Lietuvos kampelių, bet ne gryni sūduviškiai. Tikrai gražiai nuskambėjo sutartinė "Kac katinėli", daina "Mačiau bernelį" (Gr. Kurpytė ir V. Sarakaitė), jumoristiniai liaudies kūrybos numeriai. Kadangi kolektyvas dar labai jaunas, tradicijos dar tik kuriasi, šį jo pasirodymą reikalinga skaityti vykusiu. Linkėtina ir toliau dirbti su tokia ugnele, kaip iki šiol.

Štai scenoje ir patys šeimininkai, Kazlų Rūdos etnografinis, kuriam vadovauja didelis šio darbo entuziastas Jaunius Vylius. Tai nemažas kolektyvas, nors amžiumi taip pat nesenas. Per savo kelių metų egzistavimo laikotarpį sugebėjęs paruošti keletą programų, 27 kartus pasirodyti publikai, vienoje paskutinių apžiūrų laimėti absoliučiai geriausio kolektyvo vardą. Paimtas geras tempas, ritmas, įdomi programa "Sūduvos vaišių dainos" pelnė labai šiltą priėmimą. Svarbiausia, kad jį sudaro daugiausiai darbininkai. Šis kolektyvas, galima sakyti, jau profesionalaus lygio.

Kalbėję svečiai kompozitorius V. Bagdonas, muzikologai Z. Kelmickaitė ir J. Vyliūtė, taip pat Vilniaus istorinio-etnografinio muziejaus tautinių rūbų žinovė S. Bernotienė teigiamai įvertino šį visą subuvimą, sykiu nurodydami ir kai kuriuos šalintinus trūkumus.

Po koncertinės dalies sekė vakaronė, buvo padengti stalai, kiekvienas su savo etnografiniais valgiais, gėrimais. Degustatoriams buvo darbo pakankamai. Na, o po to, skambant vaišių dainoms, prasidėjo gėrybių "naikinimas". O kada muzikologė Z. Kelmickaitė, Vilniaus universiteto folklorinio ansamblio vadovė, pradėjo vadovauti šokiams ir žaidimams, visiems devynis prakaitus išvarė.

Deja, laikas nelaukia. Teko su vaišingais šeimininkais atsisveikinti ir su svečiais skubėti į stotį, kad spėtumėm į traukinį, kuris taip pat nelaukia.

Skriaudžių kanklėms—75 metai

Skriaudžių (dabar Prienų rajonas) kanklininkų ansamblis yra bene vienintėlis Lietuvoj, galįs pasigirti tokiu gražiu jubiliejum. Todėl su dideliu noru ir žingeidumu su Kapsuko atstovais vykau į šią neeilinę šventę.

Štai jau ir Skriaudžių kultūros namai. Aplink stovi įvairių firmų automobiliai, daugiausiai "Žiguliai". Kultūros namai nėra dideli, bet jaukūs, skriaudiškių mėgiami. Čia jau matome didelę ekspoziciją, susidedančią iš spaudos leidinių, pradedant 1906 metais ir baigiant mūsų dienų laikraščiais, žurnalais, bylojančią apie šio įdomaus ansamblio nueitą netrumpą gyvenimo kelią. Daug nuotraukų, įvairių garbės raštų. Daug svečių, kurių tarpe matome muzikologus J. Vyliūtę, A. Karašką, Vilniaus konservatorijos profesorių Pr. Stepulį, kompozitorių J. Bašinską.

Skriaudžių ansamblis turi kuo pasigirti. Žymaus kanklininko Pr. Puskunigio (1860-1946) sukurtas kanklininkų ir dainininkų ansamblis keliauja po kaimus, miestelius, aplanko Kauną ir kitus miestus. Pastebimai auga ir Pr. Puskunigio mokinių skaičius. Kaip tik Skriaudžiuose gimsta kanklių skobėjų (gamintojų) tradicijos. Vėliau kanklininkams vadovavo P. Puskunigio mokinys, LTSR meno saviveiklos žymūnas A. Degutis. Ir šiandien šis kolektyvas tebegarsina Sūduvos krašto liaudies dainas, šokius, Pr. Puskunigio kūrybinį palikimą. Apie ansamblio pripažinimą iškalbingai byloja jo Respublikinių ir rajoninių dainų švenčių, festivalių laureatų vardai.

Dalis jauniausių Skriaudžių kanklininkių ir dainininkių.

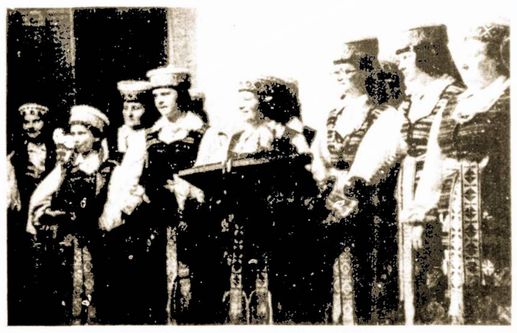

Skriaudžių ansamblistės koncertui pasibaigus.

V. Gulmano nuotraukos

Scenoje pasirodo šio vakaro "kaltininkai" Skriaudžių kanklininkai ir dainininkai. Prisiminimais dalijasi veteranai, buvę vadovai A. Degutis, LTSR nusipelnęs treneris I. Puskunigis (Pr. Puskunigio sūnus), LTSR nusipelnęs mokytojas, pokario ansamblio puoselėtojas K. Orlauskas, kanklininkė A. Garkauskienė. Šiltai kalba prof. Pr. Stepulis, muzikologas A. Karaška, papasakodami apie ansamblio nueitą netrumpą gyvenimo kelią.

Prasideda koncertas. Skriaudiškiai kankliuoja paprastom sūduviškėm kanklėm, be jokių gudrybių, kurių pagalba galima būtų skambinti visose tonacijose. Nuoširdžiai skamba "Gale lauko liepužėlė", "Kalne rugiai", "Žydi klesčia radastėlė", Pr. Puskunigio dainos. Itin pakiliai skamba visi numeriai, kada įsijungia ansamblio veteranai, liaudies dainininkė A. Kazlauskienė ir patys atlieka keletą solo numerių. Tikrai gražu žiūrėti ir klausytis pačios jauniausios kartos, kuri dar tik mokosi vidurinėje mokykloje. Atrodo, kad liaudies muzika jiems yra įaušusi į širdį, kraują, kad su ja nesiskirs visą gyvenimą.

Pabaigoje su klausytojais ir svečiais kolektyviai buvo sudainuota Pr. Puskunigio daina "Paklausykit, jūs, lietuviai", kuri yra ir visos apylinkės ir ansamblio himnas. Nuskambėjo, nuvilnijo ši daina per visą Sūduvą, taip nuoširdžiai visi ją dainavo.

Po oficialios dalies sekė įdomi vakaronė su šokiais, žaidimais, etnografiniais valgiais, be degtinės, kurią atstojo naminis alus ir midus.

Šiuo metu ansambliui vadovauja energingas muzikantas profesionalas Jaunius Vylius, labai daug prisidėjęs prie meninio repertuaro praplėtimo, senų tradicijų puoselėjimo ir naujų sukūrimo.

Skambėkite Skriaudžių kanklės dar antrą tiek, lai nenutyla jūsų garsai dar ilgus metus. **V. Gulmanas**

Karkliuoja Skriaudžių ansamblio veteranas, buvęs vadovas L. Puskunigis.

Kapsuko rajono ansamblistai. Centre—LTSR nusipelniusi dėstytoja A. Šepkienė.

Dalis Skriaudžių ansamblio su veteranu K. Banioniu.

SAN FRANCISCO, CAL.

Svečiai iš Lietuvos

Gegužės pradžioj San Franciske lankėsi Tarybų Sąjungos turistų grupė, 20 įvairaus mokslo bei specialybių asmenų, kurių tarpe buvo 3 lietuviai: Marijonas Prakurotas, Vilniaus Namų Statybos kombinato brigadininkas, Vytautas Navickas; Kauno Aušros susivienijimo direktorius ir Klemensas Palaima, Vytėnų Agrikulturos bandymų stoties direktorius.

Ši turistinė svečių grupė į Kaliforniją vyko per Meksiką. Pirmoji jų stotis Amerikoje buvo Los Angeles. Čia turistai gavo progą pabūvoti ir pasižvalgyti po pietinės Kalifornijos didmiestį keturias dienas. Į San Francisco turistine grupė vyko autobusu, tai virš keturių šimtų mylių kelionė, bet tarybiniams turistams buvo įdomu gerokai susipažinti su Kalifornijos aukštaisiais kalnais ir augmenija. Po praėjusios žiemos gausaus lietaus Kalifornija labai išgražėjo, pasipuošė ir sužialavo, ypač šiaurės Kalifornija.

San Franciske turistai irgi pabūvojo keturias dienas. Aplankė aukštąsias mokyklas, raštinę. Svečiai sakė, kad mokyklose ir kitur jie buvo šiltai sutikti bei priimti, pavaišinti.

Ilgametis San Francisco Amerikos-Sovietų Institutas, neseniai persikėlęs į naujas patalpas 5957 Geary Blvd., nors ir skubotai, bet tarybiniams turistams suruošė pasitikimo vakarą. Instituto šauni prezidentė Ksavera Karosienė šiltai turistus pasveikino, linkėdama jiems įsigyti daug įspūdžių ir parvežt Tarybų Sąjungai nuo San Francisco JAV-TSRS Instituto šiltus sveikinimus. Rusų kalba perkalbėtoja buvo profesorė Yelena Zelton, jau virš treti metai ir sėkmingai San Franciske moko studentus rusų kalbos. Ši rusų kalbos mokykla isteigta JAV-TSRS instituto patalpose. Profesorė Yelena Zelton nepaprasto gabumo moteris ir puiki anglų kalbos žinovė ir kalbininkė. Beje, San Franciske svečių priėmimo vakare buvo daugiau kalbėtojų ir draugiškų pasikalbėjimų. Svečiai pavaišinti amerikoniškais patiekalais.

Taip pat Berkeley, Cal. JAV-TSRS draugijos šiem turistam įvyko pasitikimo vakaras Pensininkų patalpose su gražiais sveikinimais, kalbomis ir muzika, vaišėmis. Siame tarybinių turistų pasitikime dalyvavo Berkeley miesto mėras Gus Newhall. Jis turistus šiltai pasveikino linkėdamas, kad visame pasaulyje gyvuotų taikos ir draugystės ryšiai. Ta proga viršminėti 3 turistai lietuviai jų visos 20 turistinės grupės vardu draugiškam merui padovanojo iš Lietuvos gražią gintarinę dovanėlę.

Iš San Francisco turistinė grupė vyks link San Diego, Cal. Šis miestas arti Meksikos. San Diego mieste turistai irgi gaus progą pabūvoti 4-rias dienas susipažinti su miesto įdomybėmis ir jau iš čia vyks į Meksikos miestą su jo vienuolikos milijonų gyventojų, kuriame svečiai irgi turės progą pabūvoti, o po to jau vyks į Maskvą.

New Yorkiečiai svečiai

Didžiai gerbiamas žurnalistas Sigitas Krivickas su savo malonia šeima lankosi Kalifornijoj. Ta proga jie sustojo aplankyti bičiulius Karosus jų rezidencijoj. Apgailėtina, kad jie nebesuspėjo rasti Juozą Karosą gyvą. Tačiau Ksavera išvydus svečius labai nudžiugo, nes ji pareiškė, kad mieli svečiai bei draugai liūdėsio valandose labai brangūs.

Krivickų šeimai linkėtina gerosios kelionės Kalifornijoj.

Mirė Juozas Karosas

Gegužės 13 d. Juozas Karosas, pasiekęs 86 metus amžiaus išsiskyrė iš gyvųjų tarpo. Juozas buvo gimęs Lietuvoje Druseikių kaime, prie Biržų, bet laike pirmojo karo buvo sudegintas. Dabar toje vietoje, kur Juozas gimė—kapinės kuriose palaidota jo motina ir sesuo. Prieš kelis metus, kuomet Juozas lankėsi Lietuvoje jis išreiškė pageidavimą, kad ir jis būtų ten palaidotas.

Juozui Karosui teko pergyventi tris skaudžius širdies priepuolius. Pirmutinis buvo prieš 10 metų, o trečiasis pasiėmė jo gyvybę.

Juozas atvykęs į JAV dirbo anglies kasyklose, vėliau, išmokęs mašinistų amatą, dirbo geležinkelio kompanijoj, o dar vėliau kaip sunkvežimių vairuotojas, iki tapo pensininku. Juozas buvo vyriausias sūnus iš trijų ir dviejų seserų. Juozo jauniausias brolis Romualdas gyvena Rygoje.

Juozas buvo sporto mėgėjas, medžiotojas, puikios, linksmos nuotaikos žmogus. Jis buvo pažangių organizacijų narys ir darbu bei veikla daug prisidėjo.

Juozas tvirtai buvo už taiką, draugystę ir viso pasaulio vienybę.

J. Karosas prieš kelis metus turėjo progą lankytis Lietuvoje. Grįžęs sakydavo, kad Lietuva jį labai sužavėjo—jos pažanga ir pagerinimais.

Dideliame liūdėsyje Juozas paliko žmoną Ksaverą. Ji sako,kad jie ilgus metus išgyveno ne tik kaip šeima, bet buvo artimi draugai to žodžio prasme. Paliko vienintelę dukrą Engeniją Stanley, jos vyrą Eugenijų, du anūkus Ronald ir Gordon, vieną proanūką Jefrey ir kitus giminės čia ir Lietuvoje ir daug, daug draugų, kurie jo ilgai pasiges.

Juozo laidotuvės buvo privatiškos. Palaikai suremuoti. Mielam Juozui, užmigusiam amžinu miegu tebūna amžina ramybė. **M. Baltulionytė**

Sophia Loren sėdi kalėjime

Neapolis. — Žymioji kinų žvaigždė Sophia Loren jau daugiau kaip savaitė sėdi kalėjime, esančiame apie 20 mylių nuo šio jos gimtojo miesto. Jei Italijos prezidentas nepatenkins jos malonės prašymo, jai teks atsėdėti visas 30 dienų, kurias jai teismas paskyrė už taksų nesumokėjimą. Prieš dvejus metus ši 47 m. amžiaus gražuolė artistė buvo nuteista už nesumokėjimą papildomų $180 tūkst. už 1963-1964 metus. Ji tvirtina, kad ji esanti nekalta, nes klaidą padaręs jos taksų pildytojas, kuris dabar jau miręs.

Aktorė savo laiku buvo atsisakiusi Italijos pilietybės ir buvo priėmusi Prancūzijos pilietybę. Ji nuolatos ir gyveno Prancūzijoje, bet prieš pusantros savaitės ji pasiryžo sugrįžti į Italiją, nes pasiilgusi jos ir savo giminių bei draugų. Kai tik ji išlipo iš lėktuvo Leonardo da Vinci airporte, ją tuojau policija suėmė.

Caserta kalėjime, kuriame visą tvarką daro vienuolės, jai ne taip jau sunku kalėti. Italai dažnai susirenka prie vartų ir kelia jai ovacijas. Anądien kalėjimo viršininkas jai leido net lange pasirodyti ir pamosuoti publikai.

Bet tuo tarpu, kai vieni tą aktorę adoruoja, kiti sako, kad prezidentas padarytų klaidą, jei jis ją amnestuotų. Esą ji turi būti lygi prieš įstatymus—jei kalta, tegul atlieka bausmę, kaip ir visi.

Viena. — Čia vyksta pasirengimai liepos mėnesį prasidėsiančiai konferencijai, kuri pavadinta "World Assembly on Aging". Konferencijoje dalyvaus visos valstybės, priklausančios Jungtinėms Tautoms. Jos tikslas—apžvelgti pagyvenusių žmonių problemas, užtikrinant jiems socialinį ir ekonominį saugumą bei suteikti jiems galimybių patiems prisidėti prie jų visuomeninių reikalų plėtimo. Senėjimo grupei priskaitomi žmonės nuo 60 metų amžiaus. Sakoma, kad ligšiol nebuvę tos problemos, nes žmonės paprastai negyvendavę ilgiau 60 metų, bet dabar, kai daug kur pagerėjo gyvenimo sąlygos, 60 metų amžius-tai tik senėjimo pradžia.

KANADOS ŽINIOS

Torontiečių kronika

Iš SDK susirinkimo

Gegužės antrą Sūnų ir Dukterų Klubo susirinkime išklausytas raportas iš 70 metų minėjimo. Visi buvo patenkinti, kad parengimas praėjo gražiai. Rengėjams išreikšta padėka, taipgi talkininkams, kuriuos sudarė jaunesnioji karta. Štai tie jaunuoliai, kurie gražiai patalkino: Maryanne Sodonis, John Sodonis, Wayne Hunt, Joanne Talbot, Taina Hansen, Frank Sodonis.

Buvo diskutuota bingo ir ekskursijos. Nutarta bingo vasaros laikotarpiui nutraukti. Kas liečia ekskursiją, tai išrinktas komitetas sužinoti sąlygoms. Taipgi nutarta ruošti vieną pikniką vasaros pabaigoje. Su piknikais sunkumas tas, kad nebedaug narių gali vairuoti mašinas, tad nedaug narių gali išvykti. Sumanyta pasiteirauti, gauti autobusą.

Po klubo susirinkimo buvo Moterų Klubo susirinkimas. Moterys nutarė surengti pikniką birželio 20 Čibirkų farmoj.

Susirinkime dalyvavusios moterys apgailestavo, kad serga visa eilė narių. Nutarta sergančioms pasiųsti atvirukus su linkėjimais greit susveikti.

Susirinkime buvo pranešta, kad serga H. Karpavičienė, J. Damašienė ir M. Daugėlienė.

* * *

Svečiai iš užsienio

Sūnų ir Dukterų Klubo Bingo dalyvavo T. Antanaitis iš Kalifornijos. Tai K. Kevėžos švogeris. Su juo Toronte viešėjo jo žmona ir dukra.

Taipgi Bingo dalyvavo Maria Gillam iš Australijos. Ji viešėjo Toronte.

* * *

Mirė

M. Šimkūnienė gavo liūdną žinią iš Lietuvos, kad ten, Pakruojo rajone, mirė jos brolis M. Juozaitis.

Gili jai ir jos šeimai užuojauta. **A. Y.**

Montreal, Quebec

Mirtys, ligoniai

Po ilgos ir sunkios ligos mirė **Antanas Morkevičius**, sulaukęs 80 m. amžiaus. Prieš kelis metus mirė jo žmona. Liko vienturtis sūnus. Pildant velionio valią, kūnas sudegintas.

• • •

Gegužės 15 d., ilgai ir sunkiai sirgęs, mirė vilasalietis Antanas Bernotas. Jo žmona mirė prieš dvidešimt metų. Paliko tris mažamečius vaikučius; užauginti benašlaujančiam Berniotui buvo nelengva.

Mirusiems tebūna lengva žemelė ilsėtis, o artimiesiems gili užuojauta.

• • •

Buvo susirgęs Jonas Jaržinskas. Dabar jau grįžęs iš ligoninės ir sveiksta namie.

• • •

V. Šlekys ir Kazys Repšys, abu nesenai pergyveno operacijas.

Povilas Vitas sunkiai serga, St. Mary's ligoninėje.

Sergantiesiems linkiu greit pasveikti.

Baigė mokslą

Julės Akromienės duktė—Paulina Balaišis baigė aukštesniąją mokyklą gerais atžymėjimais. Linkiu jaunuolei sėkmingai tęsti mokslą toliau.

Minėjo gimtadienius

J. Remeikienė suruošė labai gražią gimtadienio puotą mamytei Agotėlei Požierėnei, sulaukusiai 75-erių m. amžiaus.

• • •

Domicelei Girdauskienei devyniasdešimtąjį gimtadienį suruošė jos dukrelė, iš Ontario.

Linkiu jubiliejantėm sulaukti dar daug gimtadienių.

Išvyko Lietuvon

P. Šipelienė, D. Mozūraitienė ir N. Kličienė, su torontiečių grupe, išvyko paviešėti Lietuvon.

Dr. R. Tautkus su žmona lankėsi Montrealy. **P.**

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju draugams ir draugėms, kurie taip skaitlingai mane atlankėte, kai sirgau Royal Victoria ligoninėje; taip pat dėkoju už dovanas ir už laiškučius su linkėjimais greit pasveikti.

Lieku visiems labai dėkingas Laval, Que., Canada.

Adolfas Morkevičius

Vancouver, B. C.

Mirė

Gegužės 9 d. mirė Adelė Kulikauskienė, sulaukusi 71 m. Jos vyras Augustas Kulikauskas mirė 1975 metais.

Nuliūdime liko keturios seserys Annie Ward, Helen Krisiūnas, Mamie Negri ir Constance Landucci; brolis Thomas ir jo žmona Velma.

Adelė buvo pašarvota Mount Pleasant koplyčioje, palaidota Forest Lawn kapinėse.

Sesutėms, broliui ir visiems jos draugams reiškiame gilią užuojauta. O, Tau, Adele, ilsėtis Kanados žemėje.

Ligoniai

Stasys Dalidonis St. Vincent ligoninėje. Juozas Sasnauskas nesijautė gerai ir pasidavė prieglaudos namuose.

Linkiu abiem ligoniam greit pasveikti. **K.M.**

E. SELELIONIS

Pakelsiu taurę...

Pakelsiu taurę —
Už pirmą tikrą ir šventą meilę
Ir už vėlyvą, už paskutinę,
Už metų metais karštai mylėtus,
Už meilės žvilgsnio nepastebėtus.
Paskui —
Už džiugų susitikimą,
Išsiskyrimų skaudžią minutę,
Ištikimybės žadėtą žodį
Ir už tą dieną, kai teks raudoti.
Ir dar —
Už gaudžią, neramią jūrą,
Už juodą, baltą ir žydrą laivą
Ir už jūreivio žvaigždėtą kryžių,
Už tuos, kas grįžo, kas nesugrįžo —
Pakelsiu taurę!

DETROIT, MICHIGAN

Staigmena

Gegužės 12 d. buvo Chuck Tvaska suruošta staigmena. Jis nežinojo, kad jo žmona Minnie jam surengė "surprise" gimtadienio minėjimą. Jų namuose Oakman Boulevard prisirinko daug svečių. Kai Chuck Tvaska atvyko, jam buvo tikra staigmena—pamatyt svečius, atvykusius pasveikint jį jo 65-erių metų gimtadienio proga. Jo žmona vakarą pavadino kaip "Mr. Medicare" balium.

Jubilianto žmona Minnie Tvaska buvo prirengus skanių vaišių, o svečiai Chuck sveikino dovanėlėmis. Buvo linksmas vakaras.

Chuck ir Minnie populiarūs žmonės; priklauso prie Detroito Lietuvių Klubo, yra LDS 21 kp. valdyboje, bowleriai. Jie dalyvauja visur, todėl prisirinko daug svečių. Čia gimusių dar vienas įsirašė į Medicare!

Vėdybinis balius

Klubiečiai bei LDS bowleriai Bill ir Josephine Milus Detroito Lietuvių Klubo patalpose gegužės 15 d. surengė vedybinį balių pasitikti ir pasveikinti jaunavedžių. Savo sūnų William Milus ir jo žmonos Alison. Jaunasis William Milus ir Alison susituokė gegužės 8 d. Ridgewood, New Jersey. Kadangi jaunojo draugai Detroite, tai jo tėveliai šią puotą surengė klube. Balius prasidėjo 6 val. vakare, tęsėsi iki ryto. Buvo pilna salė. Visų vardu klubo pirmininkė jaunavedžius pasveikino ir palinkėjo ilgo ir linksmo vedybinio gyvenimo.

Po vakarienės jaunojo draugai visą vakarą grojo. Mat, jaunasis, būdamas Detroite, priklausė prie orkestro ir parengimuose grojo guitara. Taigi šeši jo draugai su savo instrumentais grojo visą vakarą, net svetainės lubos lingiavo.

Jaunieji, sakė, apsigyvens San Rafael, California.

Už baro visą vakarą dirbo—Frances Televičienė, Tony Vasaris ir John Smith.

Laukiame

Klubo iždininkė, Ruby Jeske, sukvietė savo drauges, savo namuose paruošė pietus gegužės 16 d. Mat jos marti, Judy Jeske, laukia mažiuko. Tai bus jos pirmas vaikutis.

Buvo nepaprastai graži diena, susirinko burys moterų, kurios linksmai praleido popietę, o Judy gavo dovanėlių. Dabar Judy su savo vyru Michael Jeske "grandma" Ruby Jeske nekantriai laukia mažojo piliečio.

Geras susirinkimas

Detroito Lietuvių Klubo nariai posėdžiavo mėnesiniam susirinkime gegužės 23 d. Dalyvavo daug narių; išklausė valdybos raportų. Visiems ypatingai patiko Motinų Dienos banketo pasekmės. Buvo didelis banketas, klubui liko gero pelno. Klubo pirmininkė daug dirbo gaudama prenumeratų laikraščiams ir sveikinimų "Vilniai" dalininkų suvažiavimo proga. Suvažiavimas įvyks birželio 6 d. Chicagoje.

Po susirinkimo buvo vaišės, kurias paruošė nuolatinės šeimininkės.

Visi išvyko

Anksti penktadienio ryte, gegužės 29 d. Greyhound busas išveš visus LDS bowlerius į Chicagą, kur per tris dienas vyks 31-masis nacionalis bowlerių turnyras. Pilnu busu ir su mašinomis patrauks detroitiečiai į tą turnyrą. Tikimės jog jiems gerai pasiseks, ir su laimėjimais sugrįš namo.

Dėmesio moterims

Detroito Moterų Pažangos Klubas susirinks į Klubo patalpas sekmadienį, birželio 13 d. 12 val., tuojau po LDS susirinkimo. Daug draugių dar neužsimokėjo savo metinių duoklių; taipgi bus apkalbėta Klubo ateitis. Visos moterys prašomos šiame svarbiame susirinkime dalyvauti, nes tai bus paskutinis susirinkimas iki rudens. Po susirinkimo bus vaišės.

Stefanija

Gedimino pilis

Kur Neris pluzdena
tarp klonių plačių,
Vilnelės sustingo vilnis,
Puikuojas garbinga
nuo amžių senų
Šauni Gedimino pilis;

Jos garsas skambėjo
pasauly plačiai,
Ji buvo širdis Lietuvos;
Jai lenkėsi Vytauto Didžio
svečiai
Ir priešai pabūgę kovos.

Ir šiandien mes lenkiame
galvas žemai
Didybę atminę pilies
Ir šlovinam darbus,
kur dirbo tėvai
Dėl savo vaikų ateities.

Kęstutis Balčiūnas

MIAMI, FLA.

SU PAGARBA PRISIMENAME

mirusiuosius Klubo narius

Per dvidešimtmeti negailestingoji mirtis iš mūsų tarpo išskyrė didelį skaičių mūsų darbščiųjų narių, kurie stengėsi darbuotis už taiką, ramybę ir geresnę žmonių ateitį. Štai jie išėję į amžinastį:

M. Dzupkaitis	J. Jasiūnas
J. Kanceris	J. Danis
J. Koch	J. & Mrs. Novakai
A. Benny	Mr. & Mrs. Clee
V. N. Paukščiai	J. Žakonis
S. Shukaitienė	G. A. Sidaras
M. Cvirkienė	P. Johns
A. Gabrėnas	V. Hogerty
Sophie Masonienė	J. Mikita
F. Kvietkas	M. & U. Stankai
M. R. Chuladai	G. & J. Sliekai
Ch. Pempė	S. J. Thomsonai
J. Daugirda	B. Novick
Mr. Zavis	Ch. Tamošiūnas
A. Bubelis	M. Krupp
J. Stevensonas	J. Krasnickas
Ig. Urbonas	Mr. Miller
P. Bečienė	Mr. Zanis
Mr. & Mrs. Mason	A. Dykstra
Ch. Aimantas	J. Jakim
Mr. Šimkus	Mr. Kanapė
Mr. & Mrs. Dominaitis	Mrs. Zutra
Mr. & Mrs. Dzukaičiai	Mrs. Zlatkus
A. & J. Birštonai	J. Gasiūnas
Ch. Savickas	S. Večkis
P. & W. Skeberdžiai	M. Lideikienė
M. & A. Valilioniai	J. & C. Ivanovski
V. Stankus	W. Mikulėnas
B. Aleksandriene	Stanley John
C. M. Simanonai	A. Kairys
J. Wiginas	N. Gribas
U. J. Lakai	P. Urbon

A. Krajevska

L.S.K. VALDYBA IR NARIAI

GULFPORT, FLA.

Mirus

Petronėlei Simėnienei

Reiškiame širdingą užuojautą jos dukrai Florence, sūnui William, anūkams ir jų šeimoms bei kitiems giminėms.

A. Pakalniškienė	J. ir T. Lukai
J. Judickas	R. ir H. Feiferiai
S. Yuknienė	D. Mikalauskas
L. Tvaska	J. Andrulienė
J. Greblikas	P. Lukienė
W. Dubendris	(St. Petersburg draugai)
All. ir V. Luriai	J. ir H. Dobrow
W. E. Dudai	W. Alaveckas
V. ir M. Repečkai	V. Watt
J. Bowman	H. Janulytė
F. Bunkus	H. Šarkiūnienė
N. Kuch	William Smarzik
N. Kuch	V. ir V. Bunkai
F. ir V. Budrioniai	St. ir V. Kuzmickai
H. Siauris	J. ir B. Vaitkai
J. ir M. Miller	P. ir A. Aleknai
E. Valley	M. Vilkauskienė
A. Klimavičienė	W. ir H. Cheplikai
F. Mockapetris	M. ir A. Raskauskai
E. Drobienė	J. Gresh
M. Klišius	A. Budrienė
M. Gružinskienė	S. Daraška
L. Novak	A. ir A. Jociai

D. Mikalajūnienė

Liūdnas mirusiųjų prisiminimas

Su gilia pagarba ir liūdėsiu prisimename visus mūsų mirusiuosius Klubo narius, kurie prisidėjo įsteigti ir dalyvauti Klubo veikloje už taiką ir pažangą.

Reiškiame gilią užuojautą artimiesiems.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

JOHNSON CITY, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Vincent Kazėnas

Mirė

1974 m. birželio 6 d.

Su širdgėla prisiminu jį. Aš niekad jo neužmiršiu.

AMELIA KAZĖNAS—žmona

DORCHESTER, MASS.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Uršulė Kavoliūnienė

Mirė 1959 m. gegužės 31 d.

Nors jau praėjo 23 metai nuo tos dienos, brangioji mamytė, kai mus palikai, taip netikėtai ir staigiai sustojo plakusi tavo jautrioji širdis, bet mūsų širdyse dar tas skausmas ir šiandien neužgijo. Kol būsim gyvi lankysim tavo kapą ir puošim gražiausiom gėlem.

Liūdi **duktė JULĖ** ir
sūnus VIKTORAS

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

LLD 45 kuopos mirusių narių

Su liūdėsiu širdyse prisimename mielus mirusius kuopos narius ir su pagarba minėsim Jų darbus, kad pasaulyje būtų Taika, geresnis, šviesesnis gyvenimas. Mes pasilikę gyvi tęsime toliau tą kilnų jųjų darbą. Tegul Jiems būna amžina ramybė.

LLD 45 KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

MIAMI, FLA.

L. L. D. 75 kuopos mirusių narių

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Per keliolika metų mirtis iš mūsų tarpo išskyrė didelį skaičių mūsų kuopos darbščių narių, kurie dirbo ir stengėsi, kad kuopa dar ilgai gyvuotų ir bujotų. Mes juos visuomet prisiminsime. Jų artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

L.L.D. 75 KUOPOS VALDYBA ir NARIAI

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai KSAVERAI, dukrai EUGENIA STANLEY ir jos šeimai, Warren, N. J., anūkams RONNIE STANLEY, GORDON STANLEY ir jų šeimoms, taipgi visiems jo giminėms ir draugams, čia Amerikoj ir Lietuvoj. Linkime Jums ištvermingai pergyventi šią liūdną valandą jūsų gyvenime.

LLD 198-TA KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
Oakland, California

SAN LEANDRO, CALIFORNIA

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai Ksaverai, dukrai Eugenia Stanley ir jos šeimai, Warren, N. J., anūkams Ronnie Stanley, Gordon Stanley ir ju šeimoms.

Taipgi visiems jo giminėms ir draugams čia Amerikoj ir Lietuvoj.

Mes liūdime kartu su Jumis.

M. Baltulionytė	A. Geiser
M. Mozūraitienė	M. Kamar
K. Mugianienė	Telda King
F. Machulis	F. Sredniwa
D. Machulienė	A. Zlakos
Ray Machulis	A. Taraška
M. Ginaitienė	V. Taraškienė

SAN LEANDRO, CALIFORNIA

Mirus

Juozui Karosui

Mes, jo draugai, reiškiame širdingą užuojautą žmonai Ksaverai, dukrai Eugenia Stanley ir jos šeimai, Warren, N. J., anūkams Ronnie Stanley, Gordon Stanley ir ju šeimoms, taipgi visiems jo giminėms ir draugams, čia Amerikoje ir Lietuvoj.

JANET ir EDWARD HUME, Woodside, Cal. ir **Janet's tėvai JONAS ir AFEMIJA KODŽAI**, Lawrence, Mass.

CLEVELAND, OHIO

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Jono Kalakausko [Kalas]

Mirė gegužės 9 d.

Mūsų mylimas tėvelis, ilgametis Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 55 kuopos ir kitų pažangiųjų draugijų narys, atsiskyrė iš mūsų tarpo.

Likome jo dvi dukros. Mes jo niekad nepamiršime.

ADELE VASIL
CONNIE AGURKIS

CLEVELAND, OHIO

Mirus

Josephine Mitchell [Vilchinskas]

Reiškiame gilią užuojautą jos dukroms Virginia Jurca, Helen McLanus ir jų šeimoms, bei anūkams ir proanūkiams, taip pat kitiems artimiesiems ir draugams.

Liudime ir mes, netekę brangios narės.

LDS 55 KUOPA

WOODHAVEN, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Petras Siauris

mirė 1974 m. birželio 4 d.

Jau suėjo aštuoneri metai nuo mirties mano mylimo vyro. Ilsėkis ramiai, mano mielasis Cypress Hill kalnelyje. Aš tave prisimenu kasdien.

St. Petersburg, Fla. **HELEN SIAURIS**

PRISIMENAME BRANGIAS DRAUGES

Jos buvo mūsų organizacijoje, Kiekviena pagal savo išgalę darbavosi arba parėmė darbą išauginti ir išsaugoti pažangias organizacijas ir spaudą. Štai jos, išėjusios iš mūsų eilių į amžinąjį poilsį:

Margareta Alvinienė	May Merk
J. Augutienė	R. Merkienė
Helen Andriks	Mary Mikalauskienė
Carol Baretela	Albina Mikalaus
Apolonija Bečienė	Izabelė Misiūnienė
Ona Bečienė	ViktorijaMiller-Zmitraitė
S. Bidermanienė	E. Mulokiutė
Mary Brown	Marė Nečiunskienė
L. Butkevičienė	Stella Norbutienė
K. Čaikauskienė	B. Ostapuk
Stefanija Cedronienė	Ona Papienė
OnaChernik-Černevičienė	Elzbieta Paškauskienė
M. Ciberkienė	A. Paukštienė
Ona Cibulskienė	Sofija Petkienė
Margaret Cowl	Kazimiera Petlickienė
Katrė Deikus	Adelė Petraitienė
Anna Deps	Juzė Pužauskienė
Ona Dobinienė	Izabela Radžiūnienė
D. Galinauskienė	Olga Reinhardt
Aldona Gray-Kazokytė	Stefanija Sasna
I. Jackim	V. Šibeikienė
O. Janušienė	Emilija Simon
P. Jasilionienė	U. Sinkevičienė-Sincus
Magdalena Juškienė	Ona Skirgailienė
Adelė Kalakauskienė	Marg. Sluogsnaitienė
Lilija Kavaliauskaitė	Ona Stanelienė
Franciška Kazokienė	Emilija Stupurienė
Magdalena Kuncienė	Valerija Sutkienė
Alisė Kunevičienė	Ona Švagždienė
Marė Kalvaitienė	Marė Tamelienė
Ona Kalvaitienė	Ona Titanienė
A. Kaulinienė	Ona Urbaitienė
Kostancija Karlonienė	Stella Vaitkus
Kostancija Karpavičienė	Margaret Valilionienė
Lucy Klimienė	D.Veličkienė
Marė Kreivėnienė	Ona Venskūnienė
Marė Krunglienė	Katrina Vilktrakytė
Ona Laukaitienė	N. Virbickienė
Rožė Laukaitienė	Ona Walmusienė
Elzbieta Laurenkus	Klem. Yenkeliūnienė
Irena Levanienė	Antanina Zdažinskienė
Veronika Lisajienė	Ona Zeidatienė
Ona Malinauskienė	Bronė Žilinskienė
Ona Malkūnienė	Mary Zoubra
Ieva Menkeliūnienė	

Jų gaila, bet ir miela jas prisiminti ir pagerbti.

NIUJORKO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS
Ozone Park, N. Y.

Cleveland, Ohio

Gegužės 9 d., motinų dienoje mūsų LDS 55-osios kuopos nariai patyrė skaudžią žinią, kad du nariai priklausantys organizacijai nuo pat jos sutvėrimo—mirė. Jiedu per tuos visus laikus buvo susirinkimų lankytojai ir progresyvių veikimų rėmėjai.

Josefina Mitchell-Vilchinskas iš Lietuvos. Į šią šalį atvyko po pirmojo karo. Augino tris dukreles. Vyriausioji—Estelle—jau mirus. Virginia Jurca ir Helen McLanus turi šeimas ir gražų atžalyną.

Velionė buvo kukli, bet visur lankydavosi darbininkiškuose parengimuose. Taipgi skaitė lietuviškus laikraščius, "Vilnį" ir "Laisvę".

Josefina palaidota Lake View kapinėse Grdina laidojimo įstaigos patarnavimu.

• • •

Jonas Kalakauskas, taipgi, pirm pirmojo karo atvyko iš Lietuvos. Vedė žmoną Margaret, susilaukė dvi dukreles: Adelę Vasil ir Connie Agurkis.

Po 26 metų darbo prie New York Central kompanijoj vieškeliu širdies smūgis jį privertė iš darbo atsistatydint. Kelis metus vertėsi ūkininyste, bet po antro smūgio apsigyveno mieste.

Žmonai mirus, neužilgo širdies smūgis jį suparaližavo, jam prisėjo išeit į slaugymo namus, kur daug metų gyveno iki mirties.

Jonas buvo Clevelando LDS 55-tos kuopos narys, aktyvus dalyvis. Jis taip pat buvo progresyvių draugijų rėmėjas, kartu su žmona bei mūsų darbininkiškosios spaudos skaitytojas.

Lieka, be dukrų, du anūkai, trys proanūkiai.

Laidotuvėmis rūpinosi Wells-Kloss įstaigos vedėjas, kuris koplyčioje trumpai pabrėžė Jono gyvenimą. Po to, velionis palaidotas Knollwood kapinėse, šalia jo brangios žmonos Margaret.

Abiem brangiem veikėjam linkime amžinos ramybės, o jų šeimoms, mūsų giliausią užuojauta. **A. Susnis**

Virš žmonijos Damoklo kardas

Maskva. — Amerikos evangelistas Billy Graham, kalbėdamas čia vykusioje pasaulinėje religinių darbuotojų konferencijoje, pareiškė, kad virš žmonijos kabo branduolinis Damoklo kardas, nežinant, kada kas nors paspaus mygtuką ir duos įsakymą sunaikinti mūsų planetą.

Jis pabrėžė atsakomybę visų tautų, ne tik didžiųjų, kurių rankose nūdien yra patys moderniausi ginklai sunaikinti žmonijai, jos kultūrai ir civilizacijai.

Panašiai apie branduolinio karo grėsmę kalbėjo ir daugelis tos konferencijos dalyvių: budistų lama Kushok Bakula Rimpoche iš Indijos, vyriausias rabinas Laslo Szalgo iš Vengrijos, didysis mufti Ahmad Keftaru iš Sirijos ir kt.

Konferencija priėmė atsišaukimą į pasaulio tautas visomis išgalėmis siekti nusiginklavimo. Ją sveikino popiežius Jonas Paulius II, Jungtinių Tautų gen. sekretorius Javier Perez de Cuellar, Indijos premjerė Indira Gandhi ir daugelis tarptautiniai žinomų asmenybių ir vadų.

Tuo tarpu Amerikos spauda ir TV neskelbia, kas ką konferencijoje kalbėjo, bet paviršutiniškai kritikuoja tos konferencijos dalyvius, o ypač Billy Graham.

AIDIEČIAMS RAŠO

Šukių ir Graham šeimos. Iš kairės Frank S. Šukienė, J. Šukis ir Olga Šukaitė-Graham.

Brangūs Aidiečiai:

Sveikiname "Aidą" 70 metų jubiliejaus proga. Širdingai linkime visiems dar ilgus metus gyvuoti ir linksminti muzika ir daina. Tokio darbštumo negalima pamiršti. Siunčiame $100 auką ir sakome ačiū, kad lietuviškasis choras taip ilgai gyvuoją.

Širdingai,
Olga ir Frank Graham
So. Boston, Mass.

Tą laišką ir auką prisiuntė Juozo ir Suzanos Šukių dukrelė Olga ir žentas Frank Graham.

Juozas ir Suzana Šukiai buvo "Laisvės" skaitytojai nuo pirmojo numerio 1911 m., L.D.S. ir L.L.D. nariai, gyveno So. Bostone. J. Šūkis mirė 1957 m. sausio 23 d.

Suzana Šūkienė-(Ceplikaitė) kilusi iš Merkinės, į JAV atvyko 1910 m.

S. Šukienė, kartu su dukrele Olga ir žentu Frank Graham buvo nuvykę į Tarybų Lietuvą du kartus.

Sugrįžę iš Lietuvos jie užrašė "Laisve" savo giminėms ir draugams. Draugė S. Šukienė prieš kelis metus mirė.

Frank ir Olga Graham abu gimė ir augo Amerikoje, bet Olga nepamiršta savo tėvelių įsitikinimų ir visada parėmė "Laisvės" laikraštį finansiškai ir Aido Chorą. Nuoširdžiai ačiu Olgai ir Frank Graham už didelę paramą.

P. V.

KLAIDŲ PATAISYMAI

Aidas gavo sveikinimo iš K. Milenkevičiaus dukros A. Imilkowskis ir $50.00 auką "Laisvei" buvo pažymėta tik $5.00.

Kita nemaloni klaida: draugas Bikulčius aukojo $12.00, o buvo pažymėta $1.00. Už klaidas atsiprašome.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Donatas Mažilis

Mirė 1970 m. birželio 2 d.

Jau dvylikti metai, kai mirė mūsų mylimas vyras ir tėvas. Mes neužmiršime jo niekados.

FRANCES MAŽILIENĖ, žmona
FRANCES BALTRUS, dukra
Brooklyn, N. Y.

MILFORD, CONN.

Mirus

Amelijai Mureikienei

Reiškiame giliausią užuojautą jos dukrai Jean Rigely, žentui John, anūkams Janet, John, Jr. ir Robert, pro-anūkei Erica ir visiems artimiesiems bei draugams.

Amelia & Walter Yuskovic	Ona Babarskienė
Nellie & Paul Venta	Anne Yakstis
Alex Mitchell	Helen Esker-Jeskevičiūtė
Carl Bender	Ruth Bell
Sophia Stasiukaitis	John Siurba
Adelė Rainienė	Amelia Young
Nastė Buknienė	Bill Malin

Ieva Mizarienė

MILFORD, CONN.

Mirus

Amilijai Mureikienei

Reiškiame gilią užuojautą jos dukrai, žentui Jean ir John Rigely, anūkams Janet, John ir Robert, ir proanūkei Erica; taipgi visiems artimiesiems bei draugams.

MARIJONA STRAUSS [STRIŽAUSKIENĖ]
ir sūnus CLEM STRAUSS
Bridgeport, Conn.

Binghamton, N. Y.

LDS 6 kp. susirinkimas įvyko gegužės 7 d. Susirinkimą pravedė vicepirmininkė Morta Burt.

Pirmininkė Polly Maldaikis vėl serga ligoninėje. Iždininkė Helen Pagiegala negalėjo susirinkime dalyvaut, dėl ligos, bet iždą tvarko namie.

Rinkimas delegato į seimą atidėtas birželio mėnesio susirinkimui.

Po susirinkimo buvo vaišės ir filmų rodymas.

Sekantis susirinkimas įvyks birželio 4 d. 1 v. p. p. Prašom visus narius dalyvauti.

K. Thomas

Ekskursija į Lietuvą

Birželio 4 d., penktadieni, 7:30 val. vakare iš Kennedy Aeroporto išvyks Aido Choro ir "Laisvės" Bendrovės suruošta ekskursija, kuri susideda iš 35 žmonių iš plačios Amerikos.

Jie skris Finnair lėktuvu, reisas 112.

Šie ekskursantai pabus Maskvoje įvažiuojant, o grįžtant Leningrade po dvi dienas. Abiejuose miestuose jiems užsakyti bilietai vienam vakarui į teatrą. Žinoma, Lietuvoje jie bus dešimts dienų ir grįš į New Yorką birželio 19 d., 5:15 po pietų Kennedy aeroporte, Finnair lėktuvu, reisas 111.

Adm.

BRIEFS

A very enjoyable going away party was held at Ona Babarskas home last Sunday afternoon for Edmundas Juskys and his wife Aldona. They are leaving for Lithuania soon.

Edmundas worked in Soviet Embassy, Washington, D. C. as Consul for three years.

* * *

Rudolf Baranik, journalist and professor of art, is spending a week in Cuba with his artist wife May Stevens and a group of other artists from the United States. They are expected back in New York next week.

* * *

Open Forum on United States—Soviet Union relations, myths and realities. Thursday, June 17, 7:30 P.M. at Advent Lutheran Church, 93rd St. & Broadway, Contribution: $2.

* * *

RALLY AT CENTRAL PARK ALL DAY

This June, the United Nations will hold a Special Session on disarmament. On **Saturday, June 12th**, the June 12th Rally Committee—a coalition of peace, labor, religious, third world, environmental and women's organizations—will hold a massive demonstration in New York City to support the Special Session: To tell the world that the time has come to stop and reverse the arms race and to transfer funds from military budgets to programs meeting human needs. Come let your voices be heard.

* * *

If the Reagan Administration is as sincere in wanting peace as it claims it is, why did it so strenuously try to stop evangelist Billy Graham from going to the Soviet Union for peace meetings?

Graham told an international conference of religious leaders for peace in Moscow: "Our common enemy today is the threat of impending nuclear destruction. Policies which constantly take nations to the brink of nuclear war must be rejected."

* * *

Ksavera Kaross, life-long fighter for peace and better life for all mankind lost her husband she was married with for 64 years.

"Within themselves mere words are small . . . they flow as does a stream . . . at times they are as loose as rain . . . that falls upon life's scene . . . sometimes they're spoken just for fun . . . and other times for real . . . and they are used by those who lie . . . or try to make a deal . . . then, too, there are the words that help . . . and ease an aching heart" . . . They are the words I long to tell her . . .

* * *

American Lithuanian fraternity organization L D S (Association of Lithuanian workers) is doing very good work, specially in the sports. Their annual bowling and golfing tournaments have been very successful.

This weekend balls are rolling again on lanes in Chicago. Meeting old friends and making new ones are all in the game. The all affair is very worth while.

L D S is very important to American Lithuanians. It has existed over 50 years now. Their monthly "Tiesa" is reflexing activities of American Lithuanians nationwide. It's an interesting paper. A lot of hard and wonderful work has gone in to the past 50 years of L D S. Credit should be given to dedicated workers like Anne Yakstis, Amelia Yuskovic, Helen Esker, John Siurba, Amelia Young and many others. L D S present President Servit J. Gugas is very active and well liked.

Ilse

LDS President Servit J. Gugas and Ilse Bimba
Photographed by Arthur R. Petrick